

Referensmaterial vid bedömning av arbetsförmåga:

reguljär arbetsmarknads krav i termer av medicinska förutsättningar - beskrivningar av nivåer för tolerans mot begränsningar i olika yrkesgrupper.

Arbetsversion 1 (kommer inom kort att ersättas av en ny uppdaterad version).

Beskrivningar av nivåer för tolerans mot begränsningar inom en yrkesgrupp kan användas som en indikator på om beskrivningen talar emot, eller inte talar emot, att en försäkrad, utifrån dennes medicinska förutsättningar, skulle kunna arbeta inom aktuell yrkesgrupp.

Materialet ska dock användas med den restriktivitet som följer av att beskrivningarna är förenklade och sammanfattande. Materialet är dessutom under utveckling i alla sina delar och kommer framöver att på olika sätt kvalitetssäkras och kompletteras/byggas ut med kompletterande information.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Introduktion.....	4
1.2 Materialets struktur	5
1.3 Principiell användning i två steg	7
1.4 Fortsatt utveckling.....	8
2. Allmängiltiga krav för förvärvsarbete på reguljär arbetsmarknad ..	10
2.1 Fyra exempel på grundläggande och allmängiltiga krav	11
3. Krav i yrkesgrupper på arbetsmarknaden.....	12
3.1 Administrativa assistenter	13
3.2 Administratörer i offentlig förvaltning	15
3.3 Bagare	17
3.4 Banktjänstemän och kreditrådgivare.....	19
3.5 Barnskötare	21
3.6 Bokförings- och redovisningsassistenter	23
3.7 Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	25
3.8 Byggnadsträarbetare.....	27
3.9 Datatekniker/dataoperatörer	29
3.10 Drift- och verksamhetschefer, chefer för särskilda funktioner, chefer för mindre företag och enheter	31
3.11 Fastighetsskötare, vaktmästare m.fl.	33
3.12 Företagssäljare, övriga säljare m.fl.	35
3.13 Försäljare, fackhandel och dagligvaror	37
3.14 Grundskollärare, förskollärare och fritidspedagoger	39
3.15 Hovmästare, servitörer och bartendrar	41
3.16 Ingenjörer och tekniker	43
3.17 Kockar och kokerskor	45
3.18 Kriminalvårdare, väktare och ordningsvakter.....	47
3.19 Kundinformatör, butikskassörer, receptionister m.fl.	49
3.20 Köks- och restaurangbiträden	51
3.21 Lagerassistenter.....	53
3.22 Lastbils- och långtradarförare, buss- och taxiförare m.fl.	55
3.23 Läkare.....	57
3.24 Maskin- och processoperatör	59
3.25 Motorfordonsmekaniker och motorfordonsreparatörer	61
3.26 Målare	63
3.27 Piloter, fartygsbefäl	65
3.28 Poliser.....	67
3.29 Sjuksköterskor.....	69
3.30 Skötare och vårdare.....	71
3.31 Socialförsäkringstjänstemän, socialsekreterare, arbetsförmedlare m.fl.	73
3.32 Städare	75
3.33 Systemerare och programmerare	78
3.34 Telefonister	80
3.35 Undersköterskor och vårdbiträden	82
3.36 Universitets- och högskolelärare.....	84
3.37 Verkställande direktörer, verkschefer m.fl.	86

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.38 Övriga byggnads- och anläggningsarbetare m.fl.	88
3.39 Övrig kontorspersonal, kontorssekreterare	90

1. Inledning

1.1 Introduktion

Beskrivningen av krav på svensk arbetsmarknad (i termer av medicinska förutsättningar) är ett *referensmaterial* som ska användas vid bedömning av arbetsförmåga i förhållande till arbeten på reguljär arbetsmarknad.

Materialet är uppdelat i tre delar:

- En inledande beskrivning av materialet, hur det ska användas och planerad fortsatt utveckling
- Allmängiltiga krav för förvärvsarbete på arbetsmarknaden
- Beskrivning av krav i yrkesgrupper på arbetsmarknaden

Verktyget för bedömning av arbetsförmåga är uppbyggt så att den försäkrades medicinska förutsättningar för arbete bedöms och beskrivs utifrån samma kategorier av förmågor som arbetsmarknadens krav. Detta möjliggör att profiler för försäkrades förmåga kan jämföras med profiler för de krav som olika yrkesgrupper på arbetsmarknaden ställer. I nuläget bedömer handläggaren den försäkrades arbetsförmåga i förhållande till reguljär arbetsmarknad utifrån information om den försäkrades tillstånd. Någon entydig bild av vad de medicinska förutsättningarna ska bedömas i förhållande till finns inte. Innan dag 181 i rehabiliteringskedjan, när arbetsförmågan bedöms i förhållande till ett specifikt arbete och specifika arbetsuppgifter är bedömningsgrunden relativt konkret och begränsad. Som bedömningsgrund är reguljär arbetsmarknad (alternativt ”normalt förekommande arbete”) betydligt bredare och mer diffus. Den innefattar hundratals yrkesgrupper som ställer olika krav på aktivitetsförmåga. I avsaknad av ett gemensamt referensmaterial kring arbetsmarknadens krav (i termer av medicinska förutsättningar) är Försäkringskassans handläggare hänvisade till sin egen bild av vilka yrkesgrupper arbetsmarknaden omfattar och sin egen uppfattning om vilka krav dessa yrkesgrupper ställer.

Tanken är att detta material ska fylla funktionen som en *referensram* kring beslutsprocessen i syfte att göra den mer likformig, tydligare och transparent. Syftet är alltså inte att definiera eller omdefiniera begreppet reguljär arbetsmarknad som sådant, beskrivningen utgår ifrån den definition som lagstiftningen ger. Materialet är inte heller ett försök att beskriva enskilda yrken, utan det tar sin utgångspunkt i grupper av yrken. Materialet ska ses som ett antal grova referenspunkter, som konkretiserar och sätter en ram kring den bredd i krav som arbetsmarknaden ställer på medicinska förutsättningar.

1.2 Materialets struktur

I denna version av beskrivning av arbetsmarknadens krav finns totalt 39 yrkesgrupper beskrivna¹. Yrkesgrupperna är i huvudsak benämnda i enlighet med SSYK² och uppgifter om antal anställda är hämtat ifrån SCB³. Några av yrkesgrupperna ställer i allt väsentligt likartade krav vilket innebär att det varit möjligt att slå samman dem. Vilka yrken som ingår i respektive grupp framgår av yrkesgruppens benämning samt tillhörande fotnot. I arbetets inledande fas med att värdera yrkesgruppernas krav har vägledning och inspiration hämtats från O*NET⁴ som är ett amerikanskt system för att kategorisera och beskriva yrkesgrupper baserat på mycket omfattande forskning⁵.

Fyra förmågekategorier

Kraven för respektive yrkesgrupp är beskrivna utifrån samma fyra kategorier av förmågor som den försäkrades förmågeprofil innehåller. Förmågor relaterade till psykiska- respektive fysiska funktioner innehåller även underkategorier:

- **Förmågor relaterade till psykiska funktioner**
 - Kognitiv-, exekutiv-, affektiv⁶ och social funktion samt psykisk uthållighet.
- **Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner**
- **Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet**
- **Förmågor relaterade till fysiska funktioner**
 - Fysisk styrka och rörlighet samt fysisk uthållighet.

Tolerans mot besvär/begränsningar

Bedömning av arbetsförmåga utgår ifrån ett fokus på vad människor *kan* snarare än vad de *inte kan*. Den centrala frågan i sammanhanget blir då vilken förmåga den försäkrade har trots besvär/begränsningar, det vill säga *finns det delar av arbetsmarknaden där de specifika besvären/begränsningarna inte är ett hinder för att utföra arbete?* Kraven markerar därför nivån på *tolerans mot begränsningar/besvär* inom respektive förmågekategori. Det vill säga om toleransen mot besvär eller begränsad förmåga är stor, kan arbetsuppgifterna sannolikt ändå utföras trots att den försäkrade har besvär eller nedsatt aktivitetsförmåga. Om toleransen mot besvär tvärtom är liten krävs en god förmåga för att den försäkrade med sannolikhet ska kunna utföra arbetsuppgifterna. Toleransen mot besvär/begränsningar kan också vara bedömt

¹ Utöver beskrivning av krav i enskilda yrkesgrupper finns även en beskrivning av basala krav som kan sägas vara allmängiltiga eller generella för *alla* arbeten på arbetsmarknaden. Beskrivningen av allmängiltiga krav för förvärvsarbete på arbetsmarknaden utgör exempel på tröskelvärden som måste vara uppfyllda för att individens förmåga överhuvudtaget ska kunna omsättas i arbetsförmåga på arbetsmarknaden.

² Standard för svensk yrkesklassificering

³ Statistiska centralbyrån, 2011, Yrkesstrukturen i Sverige 2009

⁴ <http://www.onetonline.org/>

⁵ Yrkesgrupperna i O*NET är analyserade och bedömda utifrån bland annat betydelsen av kognitiv-, psykomotorisk-, fysisk- respektive sensorisk förmåga (beskrivna utifrån 52 arbetsrelaterade förmågor), vilka aktiviteter som yrkesgruppen präglas av samt kontexten inom vilken yrket utförs. Systemet förvaltas av det amerikanska arbetsmarknadsdepartementet och är en vidareutveckling av det väl kända och använda *Dictionary of Occupational titles* (DOT) som först publicerades 1939.

⁶ Beteckningarna används inom ICF. Uttryckta med andra ord står de för intellektuella/förståndsrelaterade, verkställande/utförande, samt känslomässiga funktioner.

och uttryckt i ett *spann*, exempelvis; *liten till måttlig tolerans gentemot begränsningar*. Spannet kan dels ge uttryck för skillnader i tolerans gentemot besvär beroende av inriktning inom yrkesgruppen, dels skillnader i tolerans mot besvär avseende de underkategorier och aktiviteter som förmågekategorin innefattar.

Försiktighetsprincip

En styrande princip för hur nivån på tolerans för besvär ska tolkas är att det i takt med ökad tolerans för besvär, måttlig eller större, även finns anledning till ökad försiktighet i slutsatserna.

Det är inte självklart att försäkrade med stora begränsningar, per automatik, har arbetsförmåga inom en yrkesgrupp med stor tolerans mot besvär/begränsningar. Stora begränsningar, om än bara gällande en aktivitet eller förmågekategori, kan antas ha stor betydelse för den försäkrades sammantagna förmåga att utföra arbete. En eller flera stora begränsningar ger dessutom individen ett minskat utrymme att kompensera sina besvär och nedsättningar.

Denna försiktighetsprincip återspeglas i hur kravnivåerna gällande tolerans mot besvär ska tolkas. Vid lättare besvär och mindre begränsningar kan arbetsuppgifterna exempelvis normalt utföras även vid liten tolerans (1). Är begränsningen måttlig kan arbetsuppgifterna ”i många fall” utföras vid måttlig tolerans (2). Är begränsningen stor kan arbetsuppgifterna endast ”i vissa fall” utföras vid stor tolerans (3). Mer omfattande begränsningar innebär större försiktighet i jämförelser med angivna toleransgränser.

För varje yrkesgrupp uttrycks nivån på tolerans enligt nedanstående:

Toleransnivå	
0	<i>Obefintlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ”ingen begränsning”.
1	<i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ”ingen” eller ”lätt begränsning”.
2	<i>Måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ”ingen” eller ”lätt begränsning” och <i>i många fall</i> vid ”måttlig begränsning”.
3	<i>Stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ”ingen”, ”lätt” eller ”måttlig begränsning” och <i>i vissa fall</i> vid ”stor begränsning”.
4	<i>Mycket stor/total tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ”ingen”, ”lätt” eller ”måttlig begränsning eller ”stor begränsning” och <i>i enskilda fall</i> vid ”mycket stor/total begränsning”.

Nyanser

Som tidigare nämnt utgår yrkesgruppernas bedömda tolerans gentemot besvär ifrån fyra förmågekategorier. Förmågekategorierna *psykiska funktioner* respektive *fysiska funktioner* innefattar dock även underkategorier som syftar till att nyansera och differentiera ”innehållet” i förmågekategoriens bedömda tolerans. Exempelvis kan en viss yrkesgrupp innefatta *stor tolerans* mot begränsad affektiv och social funktion men *obefintlig tolerans* mot begränsad kognitiv funktion.

Underkategorierna kan på detta sätt nyansera kravbilden⁷. För varje yrkesgrupp finns även en generell kravbeskrivning där den bedömda toleransen mot besvär/begränsningar för varje förmågekategori är förklarad och nyanserad. Det finns också en del där möjligheterna till anpassning och betydelsen av arbetshjälpedel inom yrkesgruppen beskrivs.

1.3 Principiell användning i två steg

Beskrivningen av yrkesgrupper och dess krav ska vara ett praktiskt, men begränsat, stöd i beslutsprocessen (precis som Försäkringsmedicinskt beslutsstöd eller Socialstyrelsens beskrivning av begreppet allvarlig sjukdom). Handläggare måste även fortsättningsvis göra grannliga värderingar och överväganden utifrån den samlade bild och de individuella förutsättningar som ärendet har. Tanken är att de krav som beskrivs för arbetsmarknaden ska fungera som en, av flera, *vägledande* faktorer i beslutsprocessen.

I likhet med dagens bedömningsordning där man, efter konstaterande om *aktivitetsbegränsning* på grund av sjukdom/skada är *omfattande* eller inte, bedömer om den försäkrade vars aktivitetsbegränsning inte är omfattande har en förmåga som kan användas på i arbete, är tanken att referensmaterialet rörande reguljär arbetsmarknad ska användas i två steg: (1) först mot de tröskelvärden som arbetsmarknadens allmängiltiga krav utgör och (2) i nästa steg mot de kravprofiler arbetsmarknaden uppvisar. För försäkrade som har så omfattande funktionshinder att han eller hon inte motsvarar de allmängiltiga kraven är en matchning gentemot de övriga krav som arbetsmarknaden ställer, i normalfallet, mindre meningsfull.

Matchning förmågeprofil – yrkesgrupper

I de flesta fall kommer emellertid den försäkrades medicinska förutsättningar för arbete att möta arbetsmarknadens allmängiltiga och basala krav. I dessa fall matchas förmågeprofilen, med bedömt värde och specificerade aktivitetsbegränsningar, mot de enskilda yrkesgrupperna. Vid denna matchning krävs uppmärksamhet gällande hur den försäkrades förmågeprofil är sammansatt. Som tidigare nämnt kan yrkesgruppernas tolerans mot besvär vara uttryckt i *spann* gällande förmågekategorierna *psykiska funktioner* respektive *fysiska funktioner* eftersom dessa innefattar underkategorier, fyra för psykiska funktioner och två för fysiska funktioner. Mot samma bakgrund kan den försäkrades förmågeprofil i princip innehålla fyra olika värden gällande psykiska funktioner och två olika för fysiska funktioner. Exempelvis kan individens förmåga relaterad till psykisk funktion innefatta dels lätta (1), dels måttliga (2) begränsningar (d.v.s. individens

⁷ Se även föregående stycke; *Tolerans mot besvär/begränsningar*.

förmågeprofil innehåller både lätta (1) och måttliga (2) begränsningar inom kategorin psykisk funktion). I dessa fall krävs noggranna jämförelser, överväganden och bedömningar när handläggaren drar slutsatser gällande den försäkrades förutsättningar att arbeta på olika delar av arbetsmarknaden.

Den försäkrades bedömda förmåga respektive yrkesgruppernas bedömda kravnivåer ger vid en första översiktlig jämförelse en grov uppfattning om arbetsförmågan. För de yrkesgrupper där den försäkrades förmågeprofil inte är utestängande från arbetsmarknaden görs sedan ytterligare analys/konstateranden utifrån underkategorierna och nyanser avseende aktiviteter samt möjligheter till anpassning⁸. Jämförelsen av den försäkrades förmågeprofil mot arbetsmarknadens krav måste alltså göras i flera steg.

Vad ger matchningen svar på?

Svaret på matchningen, av den försäkrades medicinska förutsättningar (förmågeprofilen) mot arbetsmarknadens krav, ska *inte*, per automatik, ses eller tolkas som ett svar på om individen har arbetsförmåga eller inte. Resultatet av en matchning ska istället ses som en *indikation* på vilka delar av arbetsmarknaden som den försäkrade *saknar* medicinska förutsättningar att klara. En bild av hur stor del av arbetsmarknaden som den försäkrade är utestängd ifrån ger samtidigt en uppfattning om hur stor andel av arbetsmarknadens yrkesgrupper som individen *inte uttalat saknar* medicinska förutsättningar att klara av. Legitimitet i användande av den här typen av referensmaterial ligger i att göra det med försiktighet. Den som kan klara *ett arbete* på den reguljära arbetsmarknaden saknar enligt reglerna rätt till sjukpenning. Att kunna påvisa det *troliga och rimliga* i att den försäkrade har en aktivitetsförmåga som borde kunna omsättas i arbetsförmåga på *större delar av arbetsmarknaden* bör dock stärka legitimiteten och säkerheten i en sådan bedömning⁹. Den direkta matchningen mot enskilda yrken och/eller yrkesgrupper är dock ett uppdrag för Arbetsförmedlingen längre fram i en omställningsprocess.

I allmänhet gäller att referensmaterialet ska användas med försiktighet och lyhördhet för övriga faktorer i ärendet. Referensmaterialet är en vägledande faktor i beslutsprocessen men den slutliga bedömningen görs utifrån individuella förutsättningar i ärendet. Detta gäller i synnerhet innan materialet är ordentligt testat och fullt utvecklat.

1.4 Fortsatt utveckling

Några av de yrkesgrupper som till dags dato finns beskrivna i materialet är inte kompletta i alla sina delar och beskrivningarna kan bli mer koncisa och kärnfulla. Parallellt med att utveckla dessa delar planeras ytterligare steg i arbetet med att utveckla och validera referensmaterialet enligt nedan:

⁸ Det handlar hela tiden uteslutande om medicinska faktorer. Allt annat – sådant som har med kompetens, utbildning, fallenhet etc. – är Arbetsförmedlingens ansvar att utreda.

- Beskrivning av ytterligare yrkesgrupper
- Fortsatt utvecklings- förankrings- och kvalitetssäkringsarbete inom Försäkringskassan
- Genomföra seminarium kring materialet med Arbetsförmedlingen, involverade företagsläkare + ytterligare relevant kompetens.
- Involvera expertis från landets samtliga enheter på Universitet och högskolor som bedriver forskning kring arbets/yrkes- och miljömedicin.
- Involvera eventuell annan expertis för att kartlägga möjligheterna till anpassning och betydelsen av anpassning inom respektive yrkesområde.
- Kartlägga mönster gällande anmälda och/eller beviljade arbetsskador inom respektive yrkesområde. Detta för att få en bild av vilka funktioner som utsätts för påverkan, vilka medicinska förutsättningar som är kritiska och där toleransen mot besvär därmed är låg.
- Validering av materialet mot den Nederländska databasen CBBS. CBBS innehåller bland annat information om vilka psykiska och fysiska krav som ställs i olika arbeten på den nederländska arbetsmarknaden vilken bedöms vara likvärdig med den reguljära svenska arbetsmarknaden.
- Förankra materialet med de fackliga centralorganisationerna och med arbetsgivarorganisationer.

2. Allmängiltiga krav för förvärvsarbete på reguljär arbetsmarknad

Det finns en rad krav som kan sägas vara allmängiltiga eller generella för *alla* arbeten på reguljär arbetsmarknad som är kopplade till en arbetsplats utanför hemmet och där kontakt med andra människor (kollegor, kunder etc.) förekommer¹⁰. Dessa krav har en sådan generell karaktär att det inte är meningsfullt att upprepa dem för varje yrkesgrupp som beskrivs.

Två grundläggande och mycket väsentliga förhållanden måste framhållas när individers förmågor relateras till tröskelfaktorerna:

- För rätt till sjukpenning är det ett absolut krav att begränsningarna är orsakade av sjukdom eller skada.
- Väldigt många människor med funktionshinder arbetar på arbetsmarknaden. Inte sällan sker det med någon form av stöd från samhället, till exempel i form av färdtjänst, ledarhund eller på något annat sätt. Bedömningen av den försäkrades förmåga i förhållande till de allmängiltiga kraven förutsätter att alla sådana möjligheter är uttömda och nyttjas fullt ut.

För att begränsningarna ska ha relevans i detta sammanhang krävs alltså att de har koppling till sjukdom eller skada, att de är logiskt konsistenta utifrån kopplingen diagnos-funktion-aktivitetsförmåga och att alla möjligheter till stöd och anpassning är uttömda. Försäkrade som har en synskada kan exempelvis – till skillnad från en totalförlamad och permanent sängbunden individ – ofta, med eller utan någon form av stöd, regelmässigt transportera sig mellan hemmet och annan plats. Sviktande grundläggande kognitiv orientering, svårigheter att hantera basala sociala koder eller grundläggande hygien rör i praktiken förmodligen endast ett begränsat antal försäkrade med allvarlig psykiatrisk sjukdom, som exempelvis inadekvat eller otillräckligt behandlad psykossjukdom. Det sagda innebär att försäkrade som inte kan arbeta på grund av nämnda grundläggande krav är relativt få och relativt lätta att identifiera. De situationer det handlar om är normalt försäkringsmedicinskt okomplicerade. Syftet med att särskilt ange dessa allmängiltiga krav är att de på så sätt slipper att upprepas för varje enskild yrkesgrupp. I de fall någon försäkrad på grund av sjukdom/skada är oförmögen att motsvara kraven behöver således ingen mer detaljerad matchning mot de olika yrkesgrupperna göras.

¹⁰ Det kan naturligtvis antas finnas arbeten som inte inkluderar en extern arbetsplats, kontakter med andra människor etc. Det kan dock antas att dessa arbeten är så få att de inte på något meningsfullt sätt kan sägas representera vare sig begreppet "normalt förekommande arbete" eller begreppet "reguljär arbetsmarknad".

2.1 Fyra exempel på grundläggande och allmängiltiga krav

I det följande anges några exempel på generella krav för förvärvsarbete. Dessa kan bl.a. ligga till grund för en jämförelse med den försäkrades förmåga att hantera aktiviteter i dagligt liv. Grundläggande för arbetsmarknaden i sin helhet är att det finns liten eller mycket liten tolerans mot begränsningar avseende:

- Att sköta grundläggande hygien
- Att kunna följa basala sociala koder
- Att kunna transportera sig till och från arbetet
- Att vara grundläggande kognitivt orienterad

Att sköta grundläggande hygien

Med grundläggande hygien avses t.ex. att förmå tvätta sig och byta till rena kläder i en utsträckning att nivån på hygien inte medför betydande olägenhet för andra.

Att kunna följa basala sociala koder

Att kunna följa basala sociala koder innebär att på en helt grundläggande nivå kunna umgås med, och kommunicera med, andra människor. T.ex. att oftast svara på tilltal eller att inte ständigt få våldsamma vredesutbrott.

Att kunna transportera sig till och från arbetet

Förmåga att kunna *transportera* sig till och från arbetet har många olika dimensioner. Kategorin inbegriper förmågor kopplade till fysiska förmågor (som att kunna gå) och sensoriska förmågor (som att kunna se) samt kognitiva (att kunna förstå en busstidtabell), eller affektiva (som att kunna vistas tillsammans med andra utan att få panik). I de fall den försäkrade får, eller kan få, hjälp med transport i form av handikappersättning, färdtjänst etc. föreligger naturligtvis ingen begränsning i förmåga att kunna transportera sig till och från arbetet.

Att vara grundläggande kognitivt orienterad

Att vara grundläggande orienterad i tid och rum. Även inom yrkesgrupper som har hög tolerans mot besvär av kognitiv natur ställs krav på att kunna förstå och uttrycka basal information och att kunna utföra handlingar utan att de medför stor fara för individen själv eller individens omgivning.

3. Krav i yrkesgrupper på arbetsmarknaden

I denna version av beskrivning av arbetsmarknadens krav finns totalt 39 yrkesgrupper beskrivna¹¹. Yrkesgrupperna är i huvudsak benämnda i enlighet med SSYK¹² och uppgifter om antal anställda är hämtat ifrån SCB¹³. Några av yrkesgrupperna ställer i allt väsentligt likartade krav vilket innebär att det varit möjligt att slå samman dem. Vilka yrken som ingår i respektive grupp framgår av yrkesgruppens benämning samt tillhörande fotnot. Cirka 81 %¹⁴ av samtliga anställda i riket omfattas av de 39 yrkesgrupperna, inklusive övriga inkluderade yrkesgrupper. Resterande, cirka 19 %, utgörs inte av ett fåtal större yrkesgrupper utan ett flertal små som är mindre relevanta i sammanhanget.

¹¹ Utöver beskrivning av krav i enskilda yrkesgrupper finns även en beskrivning av basala krav som kan sägas vara allmängiltiga eller generella för *alla* arbeten på arbetsmarknaden. Beskrivningen av allmängiltiga krav för förvärvsarbete på arbetsmarknaden utgör exempel på tröskelvärden som måste vara uppfyllda för att individens förmåga överhuvudtaget ska kunna omsättas i arbetsförmåga på arbetsmarknaden.

¹² Standard för svensk yrkesklassificering

¹³ Statistiska centralbyrån, 2011, Yrkesstrukturen i Sverige 2009

¹⁴ Statistiska centralbyrån, 2011, Yrkesstrukturen i Sverige 2009, (3 169 710 anställda inom de 39 yrkesgrupperna/totalt antal anställda (ca 3 925 800) = ca 81 %.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.1 Administrativa assistenter¹⁵

Utför assisterande administrativt arbete; sammanställer underlag för sammanträden och möten m.m.; för protokoll; planerar och administrerar kurser, konferenser m.m.; tar fram underlag för rekryteringar, löneförhandlingar m.m., följer upp driftstatistik, serviceavtal, faktureringar m.m.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Mot bakgrund av arbetsuppgifternas relativt strukturerade och repetitiva natur finns det ofta måttlig tolerans gällande exekutiv och kognitiv förmåga, samt förmåga att hantera mer sammansatta mellanmänniska relationer.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 1-2.</i> <i>Exekutiv funktion: 1-2.</i> <i>Affektiv och social funktion: 1-2.</i> <i>Psykisk uthållighet: 2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. <i>Syn: 1.</i> <i>Tal och hörsel: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2-3 <i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga och stabilitet i hand/arm (2), i övrigt finns det en stor tolerans mot besvär (3).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>3 <i>Stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning.</p> <p>Vare sig statisk, dynamisk eller explosiv muskelstyrka är viktigt (3) för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. Inte heller rörlighet (3) eller förmågan att gå eller förflytta sig snabbt (3). De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov.</p>

¹⁵ Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 43 100 anställda.

Kravbeskrivning – administrativa assistenter**Generell kravkaraktersistik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.**

Arbete inom yrkesgruppen innebär att till stor del att kommunicera med andra, både muntligt och skriftligt. Förmåga att förstå och tolka muntlig och skriftlig information och syftet och idén med budskapet är viktigt. Det är även av stor vikt att skriftligt, men även muntligt, kunna förmedla information och budskap till andra på ett tydligt och ändamålsenligt sätt.

Arbetsuppgifterna ställer krav på den kognitiva förmågan, bl.a. i form av att kunna kategorisera olika typer av information eller att kunna lösa problem och situationer på ett rimligt sätt genom att tillämpa olika riktlinjer och metoder. Arbetsuppgifterna kräver även förmåga att kunna koncentrera sig på en uppgift under längre tid men även att kunna skifta fokus mellan olika arbetsuppgifter eller informationskällor.

Arbetet sker normalt i kontorsmiljö med kontakt med andra människor vilket förutsätter förmåga att hantera mellanmänniska relationer. Krav ställs även på mental flexibilitet och förmåga till anpassning utifrån andra personers handlingar eller viljetryningar.

Arbetsuppgifterna utförs ofta under en viss tidspress och med förväntningar på leverans vilket kräver viss förmåga att hantera stress även om detta inte är ett dominerande inslag i arbetet. Samma typ av arbetsuppgifter är ofta återkommande vilket innebär att kraven är någorlunda konstanta och likformiga. Arbetet är i huvudsak strukturerat d.v.s. arbetsuppgifter, prioriteringar och mål är i allt väsentligt givna. Arbetsuppgifterna innebär inte heller att individen i någon större utsträckning måste kunna fatta beslut som påverkar andra människor eller företaget/organisationen. Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen kräver i allmänhet inte ett betydande ansvarstagande. Yrkesgruppen kräver inte högre kognitiva funktioner i form av exempelvis problemlösning på en analytisk och/eller abstrakt nivå.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten till måttlig.

Den absoluta majoriteten av arbetsuppgifterna inbegriper läsning och tydning av detaljer på korta avstånd t.ex. på en datorskärm, en blankett eller övriga dokument. Likaså är kommunikation med andra människor ett betydande inslag i arbetet varför det är viktigt att vara förmögen att tala klart så att andra förstår samt att kunna höra vad andra säger.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig till stor.

Viss finmotorisk förmåga och stabilitet i arm/hand krävs för att kunna hantera exempelvis ett tangentbord eller penna. Arbetsuppgifterna ställer dock inte krav på förmåga att med precision använda olika former av redskap och inte heller att kunna samordna rörelser i extremiteter eller att kunna röra sig snabbt på olika sätt. Reaktionsförmåga är inte heller av vikt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är stor.

Vare sig statisk, dynamisk eller explosiv muskelstyrka är viktigt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. Inte heller förmågan att gå eller förflytta sig snabbt. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov. Det krävs även en basal förmåga att sittandes eller ståendes kunna sträcka ut respektive vrida överkropp och armar.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Arbete inom yrkesgruppen utförs i många olika sammanhang och miljöer. Detta betyder att vissa begränsningar avseende förmågor relaterade till psykiska funktioner kan kompenseras av specifik inriktning på arbete. Även om kommunikation med andra är ett frekvent inslag i de flesta sammanhang där yrkesgruppen finns kan flera arbetsuppgifter inom lösas självständigt varför begränsningar gällande hörsel och tal eventuellt kan kompenseras med val av arbetsmetoder. Likaså kan begränsningar av vissa förmågor relaterade till balans, koordination, finmotorik och psykomotoriskt tempo kompenseras med olika former av hjälpmedel.

Begränsningar i förmågor relaterade till fysiska funktioner kan på olika sätt kompenseras genom val av arbetsställning eller genom olika former av hjälpmedel.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.2 Administratörer i offentlig förvaltning¹⁶

Utredning och handläggning av ärenden (ej individärenden) inom statlig, kommunal eller landstingskommunal förvaltning; planering och utvärdering av olika verksamheter; utarbetning av rapporter, utredningar m.m.; utförande av direktiv och förordningar; rådgivning och utövande av tillsyn.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Mot bakgrund av arbetsuppgifternas och kontextens krav på framförallt kognitiv och exekutiv funktion är toleransen gentemot besvär och begränsningar att betrakta som låg.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 1.</i> <i>Exekutiv funktion: 1.</i> <i>Affektiv och social funktion: 1-2.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. <i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2-3 <i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga och stabilitet i hand/arm (2), i övrigt finns det en stor tolerans mot besvär (3).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötbarhet.</p>	<p>3-4 <i>Stor till mycket stor/total tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0), lätt (1), måttlig (2) eller stor (3) begränsning och <i>i enskilda fall</i> vid mycket stor/total (4) begränsning. Vare sig statisk, dynamisk eller explosiv fysisk förmåga är viktigt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. Inte heller förmågan att gå eller förflytta sig snabbt. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 3-4.</i> <i>Fysisk uthållighet: 3-4.</i></p>

¹⁶ Följande yrken bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår därför också i yrkesgruppen; Revisorer m.fl., övriga företagsekonomer, marknadsanalytiker och marknadsförare, övriga jurister, administratörer i intresseorganisationer, företags-, förvaltnings- och organisationsjurister, redovisningsekonomer m.fl., personaltjänstemän och yrkesvägledare. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 173 500 anställda.

Kravbeskrivning – Administratörer i offentlig förvaltning**Generell kravkaraktäristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.**

Då arbetsuppgifterna i huvudsak utförs i samverkan med andra människor krävs förmåga att förstå och tolka muntlig och skriftlig kommunikation och information. Likaså ställs höga krav på förmågan att muntligt och skriftligt uttrycka resonemang, idéer och abstrakta tankar på ett ändamålsenligt sätt. Då utförandet av arbetet till stor del är beroende av andra människor och institutioner krävs förmåga och energi att skapa och bibehålla relationer.

Yrkesgruppen innefattar arbetsuppgifter som ofta karaktäriseras av ej givna tillvägagångssätt, förutsättningar eller ramar. Detta ställer krav på förmåga till kreativt tänkande och förmåga att hitta lösningar och adekvata angreppssätt i situationer och arbetsuppgifter. Högre kognitiva funktioner och exekutiva funktioner såsom exempelvis beslutsfattande, planering, förmåga till utförande och mental flexibilitet är viktiga förmågor. Det krävs även förmåga att utvärdera och reflektera över effekter och konsekvenser av utförda handlingar.

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen innebär ett relativt stort ansvarstagande och krav på prestation. Detta innebär att det krävs förmåga att hantera stress samt nya krav och förutsättningar.

Mot bakgrund av ovanstående finns en liten tolerans mot exempelvis koncentrationssvårigheter, minnesstörningar, uttrötthet, stresskänslighet och nedsatta exekutiva funktioner inom yrkesgruppen.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten.

Den absoluta majoriteten av arbetsuppgifterna utförs genom läsning och/eller datorarbete vilket kräver god syn på framförallt korta avstånd. Detta inbegriper t.ex. läsning och tydning av detaljer på korta avstånd på en datorskärm, en blankett eller övriga dokument. Att kunna se, höra och förstå andras tal utan ansträngning är också viktigt mot bakgrund av att ett betydande inslag i arbetet är möten och diskussioner med en eller flera deltagare. Det är i detta sammanhang även viktigt att kunna uttrycka sig klart och tydligt i tal.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig till stor.

Viss finmotorisk förmåga och stabilitet i arm/hand krävs för att kunna hantera exempelvis ett tangentbord, en datormus eller penna. Arbetsuppgifterna ställer dock inte krav på förmåga att med hög hastighet eller exakt precision använda olika former av redskap och inte heller att kunna samordna rörelser i extremiteter eller att kunna röra sig snabbt på olika sätt. Reaktionsförmåga är inte heller av vikt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är stor till mycket stor.

Vare sig statisk, dynamisk eller explosiv fysisk förmåga är viktigt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. Inte heller förmågan att gå eller förflytta sig snabbt. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov. Det krävs även en basal förmåga att sittandes eller ståendes kunna sträcka ut respektive vrida överkropp och armar.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmiddel

Arbete inom yrkesgruppen utförs i många olika sammanhang och miljöer. Detta betyder att vissa begränsningar avseende psykiska funktioner kan kompenseras av specifik inriktning på arbete.

Även om kommunikation med andra är ett frekvent inslag i de flesta sammanhang där yrkesgruppen finns kan flera arbetsuppgifter lösas självständigt varför begränsningar gällande hörsel och tal eventuellt kan kompenseras med val av arbetsmetoder. Framförallt kan dock begränsad hörsel och syn kompenseras med olika hjälpmedel. Likaså kan begränsningar av vissa psykomotoriska förmågor kompenseras med olika former av hjälpmedel.

Fysiska besvär kan i allt väsentligt kompenseras på de flesta arbetsplatser inom yrkesgruppen. Möjlighet att arbete omväxlande sittande/stående kan möjliggöra arbete trots besvär att sitta, stå eller bibehålla en viss kroppsställning under längre perioder.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diarienum
088713-2010-FPS

3.3 Bagare¹⁷

Bakar på hantverksmässigt sätt matbröd och kaffebröd; tillverkar och dekorerar tårter och bakelser; tillverkar handgjord konfekt; bereder och bakar pizzor. Arbete i industribageri eller motsvarande omfattas inte av denna yrkesgrupp.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>2-3 <i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning.</p> <p>Arbetsuppgifterna är ofta konkreta och likartade över tid och utförs inom givna förutsättningar. Den kognitiva förmågan är inte avgörande för arbetets utförande. De krav på förmågor relaterade till psykiska funktioner som ställs gäller i första hand att på ett grundläggande plan kunna planera, initiera, utföra och slutföra arbetsuppgifterna inom utsatt tid.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 2-3.</i> <i>Exekutiv funktion: 1-2.</i> <i>Affektiv och social funktion: 3</i> <i>Psykisk uthållighet: 2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Toleransen gäller framförallt hörsel- och talförmåga (2). Att kunna se på korta avstånd samt förmåga till färgseende är dock viktigt (1).</p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Arbetsuppgifterna är hand- och arm intensiva och kräver bland annat stadighet (1). Balans, koordination (2).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>De fysiska krav som ställs gäller främst förmåga att kunna bibehålla kroppsställning över tid samt styrka i de övre extremiteterna. Tolerans finns gällande balans- och koordinationsförmåga.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 1-2.</i> <i>Fysisk uthållighet: 1-2.</i></p>

¹⁷ Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 5 000 anställda.

Kravbeskrivning – Bagare**Generell kravkarakteristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är måttlig till stor.**

Arbete inom yrkesgruppen utförs ibland i samarbete med andra medan det inom andra verksamheter kan vara frågan om ensamarbete. Detta innebär att toleransen mot besvär att uppfatta eller förmedla, bearbeta och lagra information varierar. Toleransen mot nedsatt förmåga att förstå muntlig kommunikation och att själv uttrycka sig är högre i de fall det handlar om ensamarbete än i de fall arbetet utförs på större arbetsplatser med flera arbetstagare.

Arbete inom yrkesgruppen är i huvudsak strukturerat, arbetsuppgifterna utförs självständigt, det samarbete som sker är av konkret och praktisk karaktär. Detta innebär att det inte är av vikt att kunna hantera mer sammansatta relationer med andra människor och att det rent kommunikativt inte är viktigt att kunna uttrycka mer abstrakta resonemang och tankar.

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen utförs inom tydligt givna förutsättningar och är återkommande på samma sätt vilket innebär att förmåga till mental flexibilitet, problemlösning och abstrakt tänkande är av mindre betydelse. Förmåga till abstrakt problemlösning är inte heller viktig, dock krävs en förmåga att kunna identifiera fel och lösa mer konkreta problem och situationer som kan uppstå i direkt anslutning till utförandet av en arbetsuppgift. Arbetsuppgifterna kräver även förmåga att kunna planera, organisera, påbörja och utföra uppgifter av mer enkel karaktär. Det krävs vidare en viss förmåga att kunna hantera stress och psykologiska krav då arbetet i allmänhet, särskilt i de fall det utförs ensamt, innebär ett ansvar att producera och leverera inom en viss tid.

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen innebär inte att minnesförmåga eller förmåga att snabbt dra slutsatser utifrån olika typer av information är viktigt. Likaså är krav på förmåga att uttrycka sig skriftligt eller hantera numerisk information också av mindre vikt.

När det gäller förmåga till logiskt tänkande krävs spatial förmåga eftersom bagaren måste kunna föreställa sig produkten ur flera perspektiv vilket är grundläggande för kvalitén. Detta gäller främst för den del av yrkesgruppen som innefattar mer konstnärligt konditorsarbete.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten till måttlig.

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen kräver en god syn på nära håll och förmåga till färgseende. Kraven på hörsel förmåga är lägre men förmåga krävs att kunna höra och särskilja olika typer av ljud från varandra. Det krävs vidare grundläggande förmåga att kunna tala klart och tydligt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten till måttlig.

Yrken inom gruppen är ofta handintensiva och kräver manuell färdighet, vilket ställer krav på finmotorisk förmåga i främst händer/fingrar. En förutsättning för detta är att hand och arm kan användas på ett stadigt sätt. Reaktionsförmåga och förmåga till hastiga rörelser är inte viktigt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. I vissa yrken inom yrkesgruppen finns en ökad skaderisk redan vid lätt nedsatta förmågor relaterade till psykomotoriska funktioner.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

I de flesta yrken inom gruppen utförs arbetet ståendes vilket kräver god funktion i nedre extremiteter, mage och rygg för att kunna bibehålla en stående kroppsställning över tid. Arbetsuppgifterna kräver också en viss styrka och förmåga att arbeta med de övre extremiteterna för att kunna hantera medeltungt arbetsmaterial.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmiddel

Arbete inom yrkesgruppen utförs inom många olika verksamheter och förutsättningar. Allt ifrån mindre bageri med ensamarbete till större verksamheter av processkaraktär med flera anställda. Det betyder att det finns en variation inom yrkesgruppen som kan innebära en minskad eller ökad tolerans mot besvär gällande den psykiska förmågan att hantera stress och andra psykologiska krav eller relationer till andra människor. Vid små eller ensamföretag är toleransen större mot den typen av besvär. Inom mindre verksamheter ställs å andra sidan större krav på fysisk förmåga eftersom fysiskt tunga moment i mindre utsträckning mekaniserats där. Tekniska arbetshjälpmiddel kan med andra ord kompensera vissa fysiska besvär.

3.4 Banktjänstemän och kreditrådgivare¹⁸

Leder, planerar och samordnar verksamheten vid bankkontor eller bankavdelning; handlägger kredit- och låneansökningar, gör kredit- och riskbedömningar vid långivning; upprättar deklARATIONER, testamenten och andra ekonomiska handlingar; svarar för ekonomisk rådgivning till företag och privatpersoner.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 1.</i> <i>Exekutiv funktion: 1.</i> <i>Affektiv och social funktion: 1.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. <i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2-3 <i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. <i>Balans, koordination: 3.</i> <i>Finmotorisk kvalitet: 2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötbarhet.</p>	<p>3-4 <i>Stor till mycket stor/total tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0), lätt (1), måttlig (2) eller stor (3) begränsning och <i>i enskilda fall</i> vid mycket stor/total (4) begränsning. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 3-4.</i> <i>Fysisk uthållighet: 3-4.</i></p>

¹⁸ Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 28 600 anställda.

Kravbeskrivning – Banktjänstemän och kreditrådgivare**Generell kravkaraktäristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.**

Viktiga och avgörande delar av arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen utförs i direkt kontakt med kunder. Förmåga att kunna lyssna, tolka och förstå muntlig och skriftlig information är väldigt viktigt. Det är på motsvarande sätt viktigt att kunna kommunicera muntlig och skriftlig information på ett ändamålsenligt sätt. Arbete inom yrkesgruppen kräver förmåga att kunna etablera och upprätthålla ändamålsenliga relationer med andra människor. Väl fungerande temperament och personlighetsfunktioner är av stor vikt. Arbete inom yrkesgruppen kräver känslomässig kontroll.

Arbetsuppgifterna kräver exakthet, noggrannhet och förmåga att upptäcka risker eller direkta fel. Logiskt tänkande, att kunna systematisera och kategorisera information eller handlingar utifrån givna utgångspunkter är viktigt. Det är även av vikt att kunna komma på kreativa och udda lösningar på problem. Matematisk och numerisk förmåga är viktig liksom minnesförmåga och att kunna koncentrera sig på en uppgift utan att bli distraherad.

Utrymmet och förväntningarna att självständigt fatta beslut, planera, prioritera och utföra arbetsuppgifter är stort vilket förutsätter förmåga till hög kognitiv och exekutiv funktion. Förmåga krävs att kunna hantera stress samt nya och varierande förutsättningar. Arbete inom yrkesgruppen kräver energi och drivkraft, initiativförmåga och mental flexibilitet.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten.

En stor del av arbetsuppgifterna utförs genom datorarbete och läsning vilket kräver god syn på framförallt korta avstånd. Detta inbegriper t.ex. läsning och tydning av detaljer på korta avstånd på en datorskärm, en blankett eller övriga dokument. Att kunna se, höra och förstå andras tal utan ansträngning är också viktigt mot bakgrund av att ett betydande inslag i arbetet är möten och diskussioner med en eller flera deltagare. Det är i detta sammanhang även viktigt att kunna uttrycka sig klart och tydligt i tal.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig till stor.

Viss finmotorisk förmåga och stabilitet i arm/hand krävs för att kunna hantera exempelvis ett tangentbord, en datormus eller penna. Arbetet kan dock utföras tillfredställande även med begränsningar gällande dessa förmågor. Arbetsuppgifterna ställer inte krav på förmåga att med högt tempo eller exakt precision använda olika former av redskap och inte heller att kunna samordna rörelser i extremiteter eller att kunna röra sig snabbt på olika sätt. Reaktionsförmåga, koordinations- och balansförmåga är inte heller av vikt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är stor till mycket stor.

Vare sig statisk, dynamisk eller explosiv fysisk förmåga är viktigt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. Inte heller förmågan att gå, förflytta sig snabbt eller fysisk uthållighet. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov. Det krävs även en basal förmåga att sittandes eller ståendes kunna sträcka ut respektive vrida överkropp och armar.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmiddel

Arbete inom yrkesgruppen kan till viss del utföras i olika sammanhang och miljöer. Detta betyder att vissa begränsningar avseende främst affektiv- och social funktion kan kompenseras av val av arbetsgivare och val av specifik inriktning på arbete.

Även om kommunikation med andra är ett frekvent inslag i de flesta sammanhang där yrkesgruppen finns kan flera arbetsuppgifter lösas självständigt varför begränsningar gällande hörsel och tal eventuellt kan kompenseras med val av arbetsmetoder.

Likaså kan begränsningar av vissa förmågor relaterade till balans, koordination, finmotorik och psykomotoriskt tempo kompenseras med olika former av hjälpmedel.

Fysiska besvär kan i allt väsentligt kompenseras på de flesta arbetsplatser inom yrkesgruppen. Möjlighet att arbeta omväxlande sittande/stående kan möjliggöra arbete trots besvär att sitta, stå eller bibehålla en viss kroppsställning under längre perioder. I den absoluta majoriteten av miljöerna där arbete inom yrkesgruppen utförs är det möjligt att växla mellan sittandes/ståendes.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.5 Barnskötare¹⁹

Sköter och sysselsätter barn på bl.a. daghem, förskola, fritidshem och sjukhus samt inom skolans sexårsverksamhet; bistår funktionshindrade elever inom barnomsorg och skola.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Arbetsuppgifterna förutsätter ett stort mått av framförallt affektiv och social förmåga, men kräver inte högre kognitiva förmågor.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 2.</i> <i>Exekutiv funktion: 2.</i> <i>Affektiv och social funktion: 0-1.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. <i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Arbetsuppgifterna kräver en grundläggande finmotorisk förmåga vad det gäller att hantera mindre föremål med händerna samt att kunna samordna rörelser av två eller flera kroppsdelar (2). Reaktionsförmåga och förmåga till hastiga rörelser är av viss betydelse.</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Arbetsuppgifterna kräver en viss fysisk styrka för att kunna lyfta, bära och bibehålla en kroppsställning. Balans och förmåga att kunna vrida, böja och sträcka på framförallt överkropp och armar är också av vikt. Statisk, dynamisk och explosiv styrka är av mindre betydelse.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 1-2.</i> <i>Fysisk uthållighet: 2.</i></p>

¹⁹ Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 86 740 anställda.

Kravbeskrivning – Barnskötare**Generell kravkaraktäristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.**

Stora krav ställs på förmågor relaterade till sociala och affektiva funktioner. Krav ställs på att hantera mellanmänniska relationer och på förmåga att reglera känslor och impulser, även i stressfyllda situationer då arbetsuppgifterna kretsar kring barn, deras välbefinnande och utveckling. Arbetet utförs i arbetslag och i ett sammanhang där föräldrarelationer är av vikt och således utgör kommunikation en väsentlig del inom yrkesgruppen, främst att ta emot muntlig information och förmåga att muntligt uttrycka sig begripligt. Arbetet kräver även god iakttagelse- och uppfattningsförmåga samt uppmärksamhetsförmåga, både för att vara lyhörd inför varje barns behov men även för att undvika att farliga situationer uppstår. Förmåga att lyssna och förstå, samt förmåga att uttrycka sig muntligt på ett begripligt sätt är avgörande i arbetet liksom förmåga att hantera ansvar, då arbetsuppgifterna kretsar kring barns säkerhet. Vad avser exekutiva funktioner krävs förmåga att följa och förstå en uppsatt verksamhetsplan, men inte att ta fram och ansvara för innehållet i planeringen.

Arbetet ställer inte högre krav på minnesförmåga, numerisk förmåga eller kalkyleringsförmåga. Yrkesgruppen ställer inte krav på förmåga till högre analytiskt och/eller strategiskt tänkande.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten.

Yrkesgruppen ställer höga krav på syn- och hörsselförmåga, då arbetets huvudsakliga innehåll är att kommunicera med barn och ansvara för barns säkerhet, i ofta stimmiga och högljudda miljöer.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig.

Arbetsuppgifterna kräver viss förmåga att arbeta med händer och fingrar för att gripa, plocka eller på annat sätt använda små föremål. Likaså krävs en viss förmåga att kunna koordinera rörelser av två eller flera extremiteter samt hela kroppen under rörelse. Det är inte viktigt att dessa rörelser kan utföras snabbt och upprepat. Arbetsuppgifterna kan till viss del ställa krav på reaktionssnabbhet eller men ställer inte krav på förmåga att snabbt kunna använda armar och händer på olika sätt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

Arbetsuppgifterna kräver förmåga att lyfta, bära samt ändra eller bibehålla kroppsställning (t.ex. att sätta sig, resa sig, samt knä sittande). Det är i detta avseende viktigt med rygg- och magmuskulatur. Det är även viktigt att kunna vrida och sträcka på framförallt armar och överkropp samt att kunna böja sig. Att kunna stå och gå är av vikt. Arbetsuppgifterna kräver inte statisk, dynamisk eller explosiv fysisk förmåga.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Val av inriktning på verksamhet kan förändra kravbilden till viss del.

3.6 Bokförings- och redovisningsassistenter²⁰

Registrerar, sammanställer och bearbetar data om penningflöden; kontrollerar fakturor, beräknar ackord, löner, skatter m.m.; sköter och bokför in- och utbetalningar; informerar anställda om löner, semester och tillämpning av avtal; sammanställer lönestatistik och underlag för lönerrevision.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. De krav som ställs gäller främst förmåga relaterad till kognitiv funktion. Exekutiv funktion krävs mer är, i vissa miljöer, av mindre vikt mot bakgrund av begränsat ansvar, den strukturerade kontexten och de repetitiva arbetsuppgifterna. Det sistnämnda kräver dock psykisk uthållighet i utförandet av arbetsuppgifterna.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 1-2.</i> <i>Exekutiv funktion: 1-2.</i> <i>Affektiv och social funktion: 2.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Att kunna tala klart och tydligt och att kunna höra andra utan besvär är viktigt. Likaså att kunna se på korta avstånd.</p> <p><i>Syn:1.</i> <i>Hörsel och tal:1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2-3 <i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. De krav som ställs gäller främst den finmotoriska förmågan i hand/fingrar (2). I övrigt finns en stor tolerans mot besvär/begränsningar (3).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötbarhet.</p>	<p>3-4 <i>Stor till mycket stor/total tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0), lätt (1), måttlig (2) eller stor (3) begränsning och <i>i enskilda fall</i> vid mycket stor/total (4) begränsning. Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes, normalt ger arbetsmiljön utrymme för omväxling.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 3-4.</i> <i>Fysisk uthållighet: 3-4.</i></p>

²⁰ Yrkesgruppen omfattar sammanlagt cirka 54 130 anställda.

Kravbeskrivning - Bokförings- och redovisningsassistenter**Generell kravkaraktersistik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.**

Arbete inom yrkesgruppen utförs ofta i en kontext som kräver kontakt och samarbete med andra människor. Det krävs därför förmåga att kunna uppfatta, bearbeta respektive förmedla information och idéer, både muntligt och skriftligt. Det är med koppling till detta även av vikt att kunna hantera grundläggande relationer med andra människor på ett adekvat sätt.

Arbetsuppgifterna kräver kalkyleringsförmåga samt förmåga att tillämpa matematiska eller andra principer/regler för att lösa specifika problem.

Arbete inom yrkesgruppen utförs i en relativt strukturerad kontext så till vida att arbetsuppgifter, prioriteringar eller mål inte kan eller behöver väljas själv. Förmåga till initiativ och planering av mer omfattande uppgifter är inte kritiska förmågor. Arbetsuppgifterna kräver inte heller förmåga till mer abstrakt tänkande för att identifiera olika, eller hitta nya, lösningar på problem. Ansvar för resultat och verksamhet är begränsat varför förmåga att kunna hantera stress och krav är av mindre vikt.

Arbetsuppgifterna är repetitiva vilket ställer krav på psykisk uthållighet. Detta innebär att arbetsuppgifterna över tid kräver koncentrationsförmåga, förmåga att vara uppmärksam på detaljer och att kunna upptäcka felaktigheter.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner är liten till måttlig.

Den absoluta majoriteten av arbetsuppgifterna inbegriper läsning och tydning av detaljer på korta avstånd t.ex. på en datorskärm, en blankett eller övriga dokument. Förmåga att kunna se på korta avstånd är därför viktigt. Likaså är kommunikation med andra människor ett betydande inslag i arbetet varför det är viktigt att vara förmögen att tala klart så att andra förstår samt att kunna höra vad andra säger.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig till stor.

Viss finmotorisk förmåga och stabilitet i arm/hand/fingrar krävs för att kunna hantera exempelvis ett tangentbord eller penna. Arbetsuppgifterna ställer dock inte krav på förmåga att med precision använda olika former av redskap och inte heller att kunna samordna rörelser i extremiteter eller att kunna röra sig snabbt på olika sätt. Reaktionsförmåga är inte heller av vikt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är stor till mycket stor.

Vare sig statisk, dynamisk eller explosiv muskelstyrka är viktigt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. Inte heller förmågan att gå eller förflytta sig snabbt. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov. Det krävs även en basal förmåga att sittandes eller ståendes kunna sträcka ut respektive vrida överkropp och armar.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Arbete inom yrkesgruppen utförs i många olika sammanhang och miljöer. Detta betyder att vissa begränsningar avseende psykiska funktioner kan kompenseras av specifik inriktning på arbete.

Även om kommunikation med andra ofta är ett frekvent inslag i de sammanhang där yrkesgruppen finns kan flera arbetsuppgifter inom lösas självständigt varför begränsningar gällande hörsel och tal eventuellt kan kompenseras med val av arbetsmetoder. Likaså kan begränsningar av vissa finmotoriska förmågor kompenseras med olika former av hjälpmedel.

Begränsningar i fysisk förmåga kan på olika sätt kompenseras, främst genom val av arbetsställning eller genom olika former av hjälpmedel.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.7 Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.²¹

Sorterar och distribuerar post, paket och reklam; utför lantbrevbärartjänster. Distribuerar dagstidningar och reklamblad till hushåll; svarar för leverans av iordningsställda maträtter, drycker m.m. till olika mottagare.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. <i>Kognitiv funktion: 2.</i> Arbete inom yrkesgruppen kräver basal förmåga att kunna förstå och dra slutsatser av olika typer av främst skriftlig information. Tolerans finns bl.a. mot besvär att minnas ord, siffror, bilder eller procedurer. <i>Exekutiv funktion: 2.</i> Arbete inom yrkesgruppen är relativt likformigt i sitt utförande (förutsättningar och krav) över tid. Egna beslut och initiativ av mer sammansatt karaktär är inte nödvändigt. <i>Affektiv och social funktion: 2-3.</i> Direkt kontakt och kommunikation inte ett frekvent inslag i arbetet. Arbete utförs normalt ensam. <i>Psykisk uthållighet: 2.</i> Arbete inom yrkesgruppen kräver över tid en viss noggrannhet och pålitlighet, utan översyn.</p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Att kunna se på nära och längre håll är viktigt (1). Toleransen mot besvär/begränsningar gällande tal är större (2). Tolerans finns även mot besvär/begränsningar gällande hörsel (2-3).</p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Att kunna använda arm och hand med stabilitet, precision och tempo är viktigt (1-2). I de fall framförande av cykel eller bil är nödvändig är det likaså viktigt att med högt tempo kunna samordna olika kropps rörelser, främst armar och ben (1-2).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötbarhet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 1-2.</i> Arbete inom yrkesgruppen utförs huvudsakligen till fots och med cykel. Att kunna gå, även uppför trappor, att böja sig, lyfta och bära samt sträcka sig är viktigt. <i>Fysisk uthållighet: 1-2.</i> Fysisk belastning och aktivitet är ett stort inslag i arbetet. Dock ingår ofta viss sortering av post eller tidningar varför aktiviteten under en arbetsdag består av åtminstone två huvudsakliga moment, sortering och utdelning.</p>

²¹ Yrkesgruppen omfattar sammanlagt cirka 24 300 anställda.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariennr
088713-2010-FPS**Kravbeskrivning – Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.****Generell kravkarakteristik**

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är måttlig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner är måttlig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten till måttlig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är obefintlig till liten till måttlig.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.8 Byggnadsträarbetare²²

Bygger och uppför träkonstruktioner inom husbyggnad, anläggning eller gruva; bygger träformar för gjutning; monterar dörrar, fönster, skåp och andra snickerier; tillverkar, monterar och reparerar inredningar för affärer, banker, restauranger m.m.; bygger och reparerar träbåtar.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Toleransen gäller i första hand affektiva och sociala funktioner. Kraven avseende förmågor relaterade till kognitiva funktioner är uttalade, t.ex. vad gäller förmåga till logiskt och analytiskt tänkande, informationshantering och visualisering.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 1.</i> <i>Exekutiv funktion: 2.</i> <i>Affektiv och social funktion: 2.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Bra syn, framförallt på nära håll är avgörande för yrket. I vissa sammanhang gäller det även förmågor relaterade till tal och hörsel – inte minst med tanke på den stora skaderisk yrkesgruppen ofta är förknippat med. <i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Förmåga att kunna använda hand och arm stadigt och snabbt, att förmå koordinera rörelser med olika kroppsdelar, samt förmåga till precision och avvägning i rörelser är mycket viktiga (1).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 1.</i> <i>Fysisk uthållighet: 1.</i></p>

²² Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 42 200 anställda.

Kravbeskrivning – Byggnadsträarbetare**Generell kravkaraktäristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.**

Störst är kraven vad gäller förmågor relaterade till kognitiv funktion. Självständigt utövandet av yrket förutsätter att yrkesutövaren kan uppfatta och lösa konkreta problem och frågeställningar som uppstår. Visualisering – förmåga att kunna föreställa sig slutresultatet av arbetet – är en väsentlig beståndsdel. Förmåga att uppfatta och hantera muntlig information likaså. Toleransen inom dimensioner finns företrädesvis inom sociala och affektiva, samt exekutiva funktioner. Byggarbeten är ofta lagarbeten och enskilda behöver ofta inte själv stå för initiativ eller att självständigt planera och genomföra komplexa processer eller fatta svåra beslut. Arbetet bedrivs ofta i högt tempo men kan inte karaktäriseras av ofta förekommande stress. Möjligheterna till variation av arbetsuppgifter och möjligheter till paus och avlastning finns normalt. Arbetet kan därför inte betecknas som att det ställer stora krav på psykisk uthållighet. Arbetet bedrivs i nära samarbete med kollegor, arbetsledare och kunder men är inte i första hand socialt till sin karaktär. Viss tolerans mot begränsningar vad gäller sociala och affektiva funktioner föreligger.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner är liten.

God syn (vid behov med stöd av glasögon) – speciellt på nära håll – är en absolut förutsättning för att förmå utföra de arbetsuppgifter som är aktuella. Viss begränsad tolerans som finns gäller bl.a. djupseende, färgseende, nattseende, seende på långa avstånd. Något större tolerans finns vad gäller begränsningar i hörsel-funktioner (vid behov med användande av hör-hjälpmiddel) samt tal.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten.

Trots en mycket omfattande utveckling vad gäller redskap och teknik är yrket fortfarande till stora delar ett fysiskt hantverk som kräver precision, koordination, och stadga i många varierande arbetssituationer och kroppsställningar.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten.

De yrken som ingår i gruppen har kontinuerligt ändrat karaktär i takt med att nya effektiva arbetsredskap, nya typer av material, och nya sätt att organisera arbetet tillkommit. Konsekvensen är bl.a. att betydelsen av fysisk explosiv styrka har minskat. Toleransen gentemot begränsningar vad gäller statisk styrka och fysisk uthållighet är mindre. Aktuella arbetsuppgifter kräver oftast mycket stående och gående. Arbetsuppgifterna kräver även styrka i bål, ben, skuldror och armar samt god rörlighet i knä, rygg och axlar.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmiddel

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.9 Datatekniker/dataoperatörer²³

Installerar och underhåller datautrustning och programvara; konstruerar och sköter drift av nätverk, startar och styr drift av stordator och kringutrustning; åtgärdar uppkomna fel och driftsstörningar; informerar och ger stöd och utbildning åt användare; utvecklar applikationer och hemsidor för internet.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbetsuppgifterna består i huvudsak av problemlösning. Avgörande mentala krav är analytisk och exekutiv förmåga, inom givna ramar, och förmåga att förstå och förmedla information. Arbetet kan innehålla kundkontakter men kan även utföras utan mer omfattande interaktion med andra. I de fall kundkontakten är mindre frekvent finns en större tolerans gällande besvär kopplat till affektiva och sociala förmågor. <i>Kognitiv funktion: 1-2.</i> <i>Exekutiv funktion: 1-2.</i> <i>Affektiv och social funktion: 1-2.</i> <i>Psykisk uthållighet: 2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Tolerans gäller framförallt tal- och hörsel-förmåga inom verksamhetsområden som inte kräver kundkontakt. Att kunna se på korta avstånd är viktigt. <i>Syn: 1.</i> <i>Tal och hörsel: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Krav finns framförallt gällande finmotorisk förmåga (1-2). Tolerans för besvär finns bl.a. gällande reaktionsförmåga, balans och koordination (2-3).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>3 <i>Stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 3.</i> <i>Fysisk uthållighet: 3.</i></p>

²³ Yrkesgruppen omfattar sammanlagt cirka 42 000 anställda.

Kravbeskrivning - Datatekniker/dataoperatörer**Generell kravkaraktersistik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.**

Arbetsuppgifterna består i huvudsak av underhållsarbete och problemlösning, självständigt eller tillsammans med användare. Arbetsuppgifterna ställer krav på logiskt tänkande i form av att kunna förstå när något är fel eller när något kommer att gå fel. För att lösa eventuella problem ställs krav på deduktiv förmåga, d.v.s. förmågan att kunna lösa problem och situationer genom att tillämpa generella metoder och samtidigt förhålla sig till givna utgångspunkter och ramar. Att kunna hantera, kombinera och kategorisera numerisk- och andra typer av information utifrån vissa utgångspunkter är också av vikt.

En del arbetsuppgifter inom yrkesgruppen kräver viss initiativförmåga och förmåga att planera och självständigt driva arbetet, ibland under tidspress, men kravnivån kan variera beroende av arbetsplats. Stress och andra psykologiska krav, så som exempelvis betydande ansvarstagande, är dock inte ett dominerande inslag i arbetet varför det finns en tolerans mot besvär och begränsningar gällande detta. Arbetsuppgifterna kräver dock förmåga att kunna prioritera och värdera olika uppgifter i förhållande till varandra varför förmåga att fatta beslut krävs, om än i en relativt strukturerad och avgränsad kontext. Arbetsuppgifterna som ska lösas är generellt att betrakta som enstaka men både av enkel och mer komplicerad natur.

Inom yrkesgruppen utgör support, både via telefon och vid själva arbetsstationen, en stor del av verksamheten. Detta kräver förmåga att hantera mellanmännsliga relationer, anpassningsförmåga och flexibilitet. Kontakterna med andra människor är dock relativt konkret och avgränsad i tid varför det finns en tolerans mot besvär att hantera mer sammansatt interaktion. Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen kan även utföras i sammanhang där interaktion med andra inte utgör ett huvudsakligt inslag, vilket innebär att toleransen mot begränsade sociala förmågor är större.

Arbetsuppgifterna kräver förmåga att förstå muntlig och skriftlig information, för att kunna förstå, analysera och åtgärda problem. Det krävs förmåga att uttrycka information och idéer i tal och skrift. Arbetsuppgifterna ställer dock inte krav på strategiskt/analytiskt tänkande i en abstrakt mening.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten till måttlig.

Att vara förmögen att tala klart så att andra förstår samt att kunna höra och förstå vad andra säger är viktiga förmågor. I de verksamheter som inte innefattar omfattande kundsupport finns högre tolerans mot begränsningar av tal- och hörsselförmågor. Det finns låg tolerans mot besvär att se och läsa information på korta avstånd, t.ex. en datorskärm, synförmågan på korta avstånd är därför viktig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig.

Finmotorisk förmåga har betydelse för att kunna hantera exempelvis ett tangentbord och datormus. Detta innebär att det främst är förmåga att snabbt, koncist och under längre perioder kunna använda händer och fingrar som är viktig. Detta kräver även en stabilitet i fingrar, hand och arm. Reaktionsförmåga eller att snabbt kunna använda armar och ben är inte viktigt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är stor.

Vare sig statisk, dynamisk eller explosiv styrka är viktigt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. Inte heller en allmän fysisk uthållighet, förmågan att förflytta sig snabbt eller förmågan att upprepat böja, vrida eller sträcka på olika kroppsdelar är viktig. Det finns även en stor tolerans mot besvär att bibehålla exempelvis sittande kroppsställning, arbete inom yrkesgruppen ger normalt möjlighet att växla exempelvis mellan sittande och stående.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmiddel

Arbetsuppgifterna utförs i många olika typer av verksamhet. Själva utförandet är ofta detsamma oavsett verksamhet, men förutsättningar till anpassning finns, då arbetet kan vara mer eller mindre kundintensivt vilket ger en större eller mindre tolerans mot begränsad mental förmåga. Begränsningar av psykomotoriska förmågor kan ofta kompenseras med olika former av hjälpmedel.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diarie nr
088713-2010-FPS

3.10 Drift- och verksamhetschefer, chefer för särskilda funktioner, chefer för mindre företag och enheter²⁴

Planerar, leder och samordnar verksamhet. Fattar beslut, ansvarar för personal-, teknik- och resultatutveckling; rapporterar till högre chef.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 1.</i> Centralt för arbete inom yrkesgruppen är förmåga att processa och förmedla information.</p> <p><i>Exekutiv funktion: 1.</i> Initiativförmåga och ledarskap är själva kärnan i yrkesrollen</p> <p><i>Affektiv och social funktion: 1.</i></p> <p><i>Psykisk uthållighet: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. <i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2-3 <i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. Att kunna använda hand och fingrar med visst mått av stadga och precision kan ha en viss betydelse (2). Toleransen mot besvär gällande balans och koordination är något större (3).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>3-4 <i>Stor till mycket stor/total tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0), lätt (1), måttlig (2) eller stor (3) begränsning och <i>i enskilda fall</i> vid mycket stor/total (4) begränsning. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 3-4</i> <i>Fysisk uthållighet: 3-4.</i></p>

²⁴ Följande yrken bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår även i yrkesgruppen; Chefer, m. ftg inom handel, hotell/rest., transport/ kommunikation, Övriga chefer inom specialområden, Övriga drift- och verksamhetschefer, Försäljnings- och marknadschefer, Ekonomichefer och administrativa chefer, Verksamhetschefer inom vård och omsorg, Driftchefer inom handel, hotell/rest., transport/kommunikation, Chefer, m. ftg inom finansverksamhet, fastighetsbolag, ftgstjänster m.m., Chefer, övriga m. ftg och enheter, Driftchefer inom tillverkning, el-, värme-/vattenförsörjning m.m., Verksamhetschefer inom offentlig förvaltning m.m., Verksamhetschefer inom utbildning, Chefer, m. enheter inom offentlig förvaltning m.m., Chefer, m. ftg inom tillverkning, el-, värme/vattenförsörjning m.m., Inköps- och distributionschefer, Chefer, m. byggftg. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 186 000 anställda.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

Kravbeskrivning – Drift- och verksamhetschefer, chefer för särskilda funktioner, chefer för mindre företag och enheter.

Generell kravkarakteristik

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner är obefintlig till liten.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig till stor.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är mycket stor till mycket stor.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.11 Fastighetsskötare, vaktmästare m.fl.²⁵

Ser till, sköter och underhåller fastigheter, skolbyggnader, kyrkobyggnader, idrottsanläggningar m.m.; sköter, kontrollerar och övervakar ventilations- och värmeanläggningar; utför mindre reparationer; svarar för service till hyresgäster eller besökare.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Arbetsuppgifterna ställer krav på exekutiva funktioner inom ett begränsat ansvarsområde. Arbetet är ofta förknippat med ett visst mått av sociala kontakter, samarbete och självkontroll.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 2.</i> <i>Exekutiv funktion: 1-2.</i> <i>Affektiv och social funktion: 1-2.</i> <i>Psykisk uthållighet: 2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. God synförmåga är av särskild vikt då identifiering av problem i olika typer av maskinella system är av vikt <i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbetsuppgifterna ställer krav på viss finmotorisk förmåga liksom förmåga att balansera och koordinera kropps rörelser (1-2). Att röra sig snabbt är inte av vikt.</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötbarhet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Arbetsuppgifterna kräver statisk styrka samt förmåga att lyfta och bära samt uthållighet under fysisk ansträngning.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 1-2.</i> <i>Fysisk uthållighet: 2.</i></p>

²⁵ Samhall 2010, Sammanställning av arbetskravbedömning, standardbedömning arbetsuppgifter Fastighetsskötare.

Yrkesgruppens krav är kalibrerade med Samhalls arbetskravbedömning för Fastighetsskötare.

Följande yrken bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen

Fastighetsskötare; Vaktmästare m.fl., trädgårdsanläggare m.fl. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 57 730 anställda.

Kravbeskrivning – Fastighetsskötare, vaktmästare m.fl.**Generell kravkaraktersistik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.**

Arbetsuppgifterna ställer krav på exekutiv förmåga, att identifiera problem inom sitt ansvarsområde och självständigt finna lösningar på dessa problem. Då arbetsuppgifterna utgörs av att ge service till andra, krävs viss förmåga relaterad till affektiva och sociala funktioner, samt att kunna framförallt muntligen kunna uttrycka sig begripligt samt förstå vad andra säger. Arbetsuppgifterna ställer dock inte krav på förmåga att skapa och bibehålla långa relationer till andra. Även om arbetsuppgifterna i vissa fall utförs i arbetslag är arbetet självständigt vilket ställer begränsade krav på exempelvis samarbetsförmåga. Arbetsuppgifterna ställer krav på förmåga att ta till sig ny, grundläggande kunskap om olika tekniska system, som exempelvis värme- och ventilationssystem, men ställer inte högre krav på att kunna uttrycka sig i skrift. Arbetsuppgifterna ställer inte krav på högre strategisk och/eller analytiskt tänkande och heller inte på numerisk förmåga. Högre minnesfunktioner är inte heller av vikt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt tal och röst funktioner är liten.

Arbetsuppgifterna kräver god synförmåga då många arbetsuppgifter handlar om att identifiera problem i olika tekniska system och åtgärda dessa, samt besiktning av lokaler. Även hörsselförmåga är av vikt då arbetsuppgifterna till viss del består i att muntligt kommunicera med andra.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten till måttlig.

Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga och stabilitet i hand och arm, då reparation av olika typer av maskinell utrustning ingår i arbetet. Likaså kräver arbetsuppgifterna viss förmåga att balansera, då vissa arbetsmoment kan kräva användande av stege eller utföras på en högre höjd. Arbetsuppgifterna kräver inte förmåga att röra sig snabbt och reaktions- och koordinationsförmåga är inte heller av vikt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

Arbetsuppgifterna kräver förmåga att lyfta, bära och skjuta olika typer av föremål, och arbetsuppgifterna kräver styrka i bål, ben, skuldror och armar. Rörlighet i knä, rygg och axlar är också av vikt. Att kunna stå och gå obehindrat är av vikt.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Arbetskontexten kan vid begränsad hörsel anpassas, då arbetsuppgifterna oftast löses helt självständigt. Likaså bör arbetsammanhanget kunna anpassas vid begränsning av förmågor relaterade till affektiva och sociala funktioner genom att begränsa kontaktytorna med andra människor.

Fastighetsskötsel utförs dels i enklare sammanhang, dels i en mer avancerad/teknisk kontext. Detta innebär framförallt att toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner kan variera. Fastighetsskötsel utan arbetsuppgifter av mer avancerad och teknisk karaktär medför i första hand en ökad tolerans när det gäller begränsad kognitiv förmåga.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diarienum
088713-2010-FPS

3.12 Företagssäljare, övriga säljare m.fl.²⁶

Säljer från kontor eller genom uppsökande verksamhet produkter och tjänster till återförsäljare, grossister, företag m.fl.; ansvarar för produkt eller distrikt; informerar om produkter och tjänster, utarbetar kundspecifika lösningar samt tar emot beställningar; sköter kundregister och tar fram försäljningsstatistik; exponerar varor och tar varor i retur.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 1-2.</i> <i>Exekutiv funktion: 1.</i> <i>Affektiv och social funktion: 1.</i> <i>Psykisk uthållighet: 2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/ begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. <i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Inom yrkesgruppen kräver vissa inriktningar bilkörning vilket medför en lägre tolerans mot besvär gällande förmågekategori.</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>2-3 <i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 2-3.</i> <i>Fysisk uthållighet: 2-3.</i></p>

²⁶ Följande yrken bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen Företagssäljare; Fastighetsmäklare, fastighetsförvaltare m.fl., Övriga säljare, inköpare, mäklare m.fl., Inköpare, Försäkringsrepresentanter. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 141 330 anställda.

Kravbeskrivning – Företagssäljare, övriga säljare m.fl.**Generell kravkaraktersistik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.**

Krav på förmågor relaterande till affektiv och social funktion är stora då arbetsuppgifterna baseras på kundkontakter. Förmåga att uttrycka sig muntligt och förmåga att förstå muntlig information är av särskild vikt. Arbetsuppgifterna kräver också förmåga att skapa och underhålla relationer till kunder. Även förmåga relaterad till exekutiv funktion är av betydelse då arbetsuppgifterna ofta löses självständigt och kräver förmåga till eget beslutsfattande inom vissa givna ramar. Förmåga till flexibilitet är viktigt då arbetets upplägg till stor del styrs av kundernas behov. Att kunna tillgodogöra sig ingående kännedom om varan/ varorna är en central del av arbetsuppgifterna, liksom förmåga att informera om varan/ varorna. Detta ställer krav på kognitiva funktioner som minnes- och inlärningsfunktion. Det finns dock en stor spridning mellan olika typer av varors komplexitet. För telefonförsäljare kräver arbetsuppgifterna förmåga att hantera stress, då arbetet ofta innebär att ett antal kunder ska kontaktas inom en viss tidsram. Då arbetet inom yrkesgruppen ofta är provisionsbaserat krävs förmåga att hantera den oförutsägbarhet som arbetet kan rymma. Arbetsuppgifterna kräver inte högre analytiskt eller strategiskt tänkande. Arbetsuppgifterna ställer heller inte omfattande krav på psykisk uthållighet mot bakgrund av att det är varierande och att det normalt finns möjlighet till viss rast/paus.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten.

Arbetets kärna utgörs av kommunikation, vilket ställer krav på kunna höra, se och förstå andras tal liksom förmåga att uttrycka sig klart och tydligt i tal.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten till måttlig.

Viss finmotorisk förmåga och stabilitet i arm/hand krävs för att kunna hantera tangentbord, telefon eller penna. Arbetsuppgifterna ställer inte krav på att med hög hastighet eller med exakt precision använda olika former av redskap och inte heller att kunna samordna rörelser i extremiteter eller att kunna röra sig snabbt på olika sätt. Reaktions- och balansförmåga är inte heller av vikt. Inom yrkesgruppen kräver vissa inriktningar bilkörning vilket medför en lägre tolerans mot besvär inom kategorin.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är måttlig till stor.

Arbetsuppgifterna kräver förmåga att förflytta sig, förmåga att sitta, stå och gå under längre perioder av en arbetsdag och ställer således krav på muskulär uthållighet i mage och rygg. Förmåga att kunna bibehålla kroppsställning, sittandes eller ståendes, är således viktigt. Vid webbaserade tjänster med intensivt tangentbordsarbete ställs också krav på muskulär uthållighet i nacke, skuldror och armar.

Yrkesgruppen har i övrigt en stor tolerans mot nedsatt fysisk förmåga, bl.a. gällande statisk, explosiv och dynamisk styrka och rörlighet.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Arbete inom yrkesgruppen kan utföras genom telefon, vilket innebär att begränsningar avseende fysisk rörlighet, kan kompenseras genom val av specifik inriktning på arbete och med genom olika hjälpmedel. Inom yrkesgruppen kräver vissa inriktningar bilkörning vilket medför en lägre tolerans mot besvär gällande koordination, finmotorik och psykomotoriskt tempo.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariennr
088713-2010-FPS

3.13 Försäljare, fackhandel och dagligvaror²⁷

Säljer sällanköpsvaror eller dagligvaror i affärer, varuhus, stormarknader och andra försäljningsställen; beställer, packar upp, prismärker, fyller på och tar betalt för varorna.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 1-2.</i> <i>Exekutiv funktion: 2.</i> <i>Affektiv och social funktion: 1.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. <i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Balans och koordination: 2.</i> <i>Finmotorisk kvalitet: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötbarhet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 2.</i> <i>Fysisk uthållighet: 1.</i></p>

²⁷ Följande yrken bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen Försäljare, fackhandel och dagligvaror; Demonstratörer, uthyrare m.fl., Bensinstationsföreståndare m.fl. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 186 600 anställda.

Kravbeskrivning - Försäljare, fackhandel och dagligvaror**Generell kravkaraktäristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykisk funktion är liten till måttlig.**

I arbetsuppgifterna ingår frekvent kundkontakt, att vägleda och ta betalt av kund är huvudsakliga arbetsuppgifter. Arbetet ställer krav på förmåga att uttrycka sig förståeligt i framförallt tal och förmåga att förstå framförallt muntlig information. Arbetet kräver förmåga att hantera mellanmännsliga relationer och på förmåga att reglera känslor och impulser. I arbetet ingår dock inte att kunna bygga, bibehålla och hantera långvariga och djupa relationer, då mötet med kund oftast är av kort och ytlig karaktär, vilket också påverkar nivån på kraven att hantera mellanmännsliga relationer. Arbetet ställer även krav på exekutiv förmåga. Förmåga till abstrakt tänkande och förmåga till tidsplanering krävs i viss utsträckning, men arbetets uppgifter kräver inte förmåga till högre abstrakt och analytiskt tänkande och planerande. Arbetet är till stor del förutsägbart, men kräver förmåga till flexibilitet och problemlösning, då arbetet utförs i interaktion med andra människor. Särskilt inom fackhandeln är det av vikt att kunna förstå och försöka tillgodose kundens önskemål samt ha förmåga att lära och tillämpa ny kunskap om varorna för att kunna instruera kunden i användandet.

Kraven på förmåga att hantera stressiga situationer varierar inom yrkesgruppen, då förutsättningarna kan se mycket olika ut. Många verksamheter inom yrkesgruppen ställer dock höga krav på förmåga att hantera stress, då kundtrycket emellanåt kan vara mycket starkt, exempelvis inom stormarknadsverksamhet. De ansvarskrävande situationer som kräver förmåga att hantera stress är dock inte konstanta utan fluktuerar över en arbetsdag eller över en period. Arbete inom denna typ av verksamhet ställer även krav på förmåga att fokusera uppmärksamhet, då arbetsmiljön ofta är stimmig.

Transaktioner inom handeln är till stor del automatiserade, vilket gör att kraven på numerisk förmåga är måttliga.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensorisk funktion samt röst och tal funktioner är liten.

Arbetsuppgifterna ställer krav på att se på framförallt nära håll, att höra och att tala så att andra förstår.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten till måttlig.

Finmotorisk förmåga krävs för att exempelvis hantera tangentbord, kassaapparat eller pengar. Arbete i butik kan innefatta arbetsmoment som kräver förmåga att balansera och koordinera rörelser.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysisk funktion är liten till måttlig.

Arbete i kassa och i butik kräver förmåga att lyfta, förmåga att sträcka sig, förmåga att använda hand och arm samt stabilitet och styrka i bål. Arbete i butik innefattar arbetsmoment som kräver förmåga att skjuta, dra och bära föremål. Arbetsuppgifterna kräver fysisk uthållighet och förmåga att bibehålla kroppsställning, förmåga att stå, gå eller sitta över längre tidsintervall under en arbetsdag krävs. Arbetsuppgifterna kräver inte explosiv styrka.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

De olika miljöer i vilka arbetsuppgifterna i yrkesgruppen kan utföras erbjuder möjligheter till anpassning. I en stormarknadsverksamhet är rotation mellan utgångskassa och butiksarbete ett sätt att erbjuda omväxlande arbetsuppgifter, som kan minska psykisk och fysisk belastning.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariennr
088713-2010-FPS

3.14 Grundskollärare, förskollärare och fritidspedagoger²⁸

Undervisar i flera olika ämnen på grundskolenivå; planerar undervisningen enligt fastställd läroplan; organiserar olika aktiviteter för att utveckla elevernas färdigheter; utarbetar och rättar prov och hemuppgifter; sätter betyg. Undervisar och organiserar aktiviteter för förskolebarn på daghem, förskola m.m. eller inom skolans sexårsverksamhet; planerar och organiserar fritidsaktiviteter för skolelever på fritidshem eller inom skolbarnomsorgen; ger stöd och stimulans genom lek, samtal, sång och musik, drama, bild och form, utflykter, studiebesök.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning.</p> <p>Arbetsuppgifterna förutsätter framförallt ett stort mått av affektiv och social förmåga.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 1-2.</i> <i>Exekutiv funktion: 1.</i> <i>Social och affektiv funktion: 0-1.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Arbetsmiljön innebär att det krävs en väl fungerande hörsel så gott som utan besvär för att kunna höra och selektera ljud. Det är även viktigt att kunna uttrycka sig klart och tydligt i denna miljö. <i>Syn, hörsel och tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk kvalitet för att på olika sätt arbeta med händerna (1-2) samt förmåga att kunna samordna rörelser av två eller flera kroppsdelar (2-3).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>2-3 <i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. Arbetsuppgifterna kräver en viss fysisk styrka för att kunna lyfta, bära och bibehålla en kroppsställning. Förmåga att kunna vrida, böja och sträcka på framförallt överkropp och armar är också av viss vikt. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 2.</i> <i>Fysisk uthållighet: 2-3.</i></p>

²⁸ Följande yrken bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen Grundskollärare, förskollärare och fritidspedagoger; Lärare i estetiska och praktiska ämnen, Övriga pedagoger med teoretisk specialkompetens. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 192 600 anställda.

Kravbeskrivning - Grundskollärare, förskollärare och fritidspedagoger**Generell kravkaraktäristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten.**

För att genomföra pedagogisk verksamhet för barn och elever ställs krav på deduktiv förmåga, d.v.s. förmågan att kunna lösa problem och situationer på ett rimligt sätt genom att tillämpa generella metoder och samtidigt förhålla sig till givna utgångspunkter och ramar. För att anpassa den dagliga verksamheten till varje barn krävs anpassningsförmåga och förmåga till mental flexibilitet. Arbetet kräver förmåga till uppmärksamhet, både för att vara lyhörd inför varje barns behov men även för att undvika att farliga situationer uppstår. Förmåga att lyssna och förstå, samt förmåga att uttrycka sig på ett begripligt sätt är avgörande i arbetet liksom förmåga att hantera ansvar och stress.

Arbetet bedrivs i form av socialt samspel med elever, kollegor och föräldrar och toleransen mot nedsatt kapacitet att hantera mellanmänniska relationer är därför liten. Det sociala samspelet inbegriper t.ex. inte sällan konflikter och konflikthantering. Självkontroll är en viktig aspekt. Förmågor relaterade till exekutiva funktioner har också betydelse. Arbetet förutsätter ett betydande personligt engagemang och kapacitet att ta initiativ, övervinna motstånd. Toleransen mot begränsningar att hantera ansvar och stress är låg.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten.

Arbetsmiljön är ofta bullrig och högljudd och att kunna tala klart så att andra hör samt att kunna höra vad andra säger under dessa omständigheter är viktiga förmågor. Förmåga att se på nära och långt håll är också av vikt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig.

Arbetsuppgifterna kräver viss förmåga att arbeta med händer och fingrar för att gripa, plocka eller på annat sätt använda små föremål. Likaså krävs en viss förmåga att kunna koordinera rörelser av två eller flera extremiteter samt hela kroppen under rörelse. Det är inte viktigt att dessa rörelser kan utföras snabbt och upprepat. Arbetsuppgifterna kan till viss del ställa krav på reaktionsnabbhet eller men ställer inte krav på förmåga att snabbt kunna använda armar och händer på olika sätt. Toleransen mot besvär varierar med inriktningen på arbetet. I generella termer bör arbete som grundskollärare innebära en större tolerans mot besvär då de fysiska inslagen i arbetet är färre än för exempelvis förskollärare eller fritidspedagog.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är måttlig till stor.

Arbetsuppgifterna kräver viss förmåga att lyfta, bära samt ändra eller bibehålla en kroppsställning. Det är i detta avseende viktigt med rygg- och magmuskulatur. Det är även viktigt att kunna vrida och sträcka på framförallt armar och överkropp. Viss balans och koordinationsförmåga krävs. Arbetsuppgifterna kräver inte statisk, dynamisk eller explosiv fysisk förmåga. Toleransen mot besvär varierar med inriktningen på arbetet. I generella termer bör arbete som grundskollärare innebära en större tolerans mot besvär då de fysiska inslagen i arbetet är färre än för exempelvis förskollärare eller fritidspedagog.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Olika inriktningar på verksamheten, som arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen utförs inom, kan medföra varierande tolerans mot besvär gällande främst förmågor relaterade till balans, koordination, finmotorik respektive fysisk funktion.

Möjlighet till anpassning bör dock även finnas vad gäller exponering för sociala påfrestningar och stress. Det finns olika typer av inriktningar, förskola, grundskola, fritidspedagog, och många olika arbetsplatser med olika förutsättningar. Möjligheter till anpassning ligger bl.a. i att välja att utöva yrket i en miljö som uppvisar en lägre grad av social påfrestning och stress.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariennr
088713-2010-FPS

3.15 Hovmästare, servitörer och bartendrar²⁹

Tar emot bordsbeställningar och beställningar på mat och dryck restauranger, hotell, baren m.m, serverar och tar betalt; ställer i ordning och dukar bord; blandar och serverar drinkar.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. <i>Kognitiv funktion: 2.</i> Yrkesgruppen ställer krav på att förstå vad andra säger och uttrycka sig så att andra förstår. Ställer inte krav på högre minnesfunktioner. Tolerans finns mot begränsningar avseende förmåga att exempelvis förstå och dra slutsatser utifrån komplex information. <i>Exekutiv funktion: 2.</i> Krav ställs på förmåga att genomföra arbetsuppgifterna i en ofta stressig miljö. Arbetet utförs dock i en strukturerad kontext med tydliga arbetsuppgifter, och ställer inte krav på avancerad problemlösning. Arbetsuppgifterna ställer inte heller krav på förmåga att fatta beslut av mer komplex karaktär. <i>Affektiv och social funktion: 1.</i> Arbetsuppgifterna ställer höga krav på affektiv kontroll. Arbetsuppgifterna ställer inte krav på förmåga att bygga och bibehålla djupa relationer med andra. <i>Psykisk uthållighet: 1-2.</i> Krav ställs på förmåga att kunna upprätthålla aktivitet och stabilitet under ett arbetspass i en ofta stimmig arbetsmiljö.</p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0) eller lätt (1) begränsning. Arbetsuppgifterna präglas av interaktion med andra vilket kräver god förmåga att tala så att andra förstår, se på nära och långt håll samt höra vad andra säger.</p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Krav på stabilitet i hand/arm och på förmåga att koordinera olika kroppsörelser.</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötbarhet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 1-2.</i> Krav ställs på förmåga att stå och gå under större delen av arbetspasset. Krav ställs på hand- arm styrka. Ställer krav på förmåga att böja sig, vrida på kroppen och sträcka sig men inte upprepat och statiskt. <i>Fysisk uthållighet: 1-2.</i> Arbetsuppgifterna präglas av fysisk aktivitet, men de är inte statiska utan erbjuder variation beträffande aktivitet och kroppsställning.</p>

²⁹ Yrkesgruppen omfattar sammanlagt ca 17 800 anställda.

Kravbeskrivning – Hovmästare, servitörer och bartendrar**Generell kravkarakteristik**

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är måttlig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner är liten.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten till måttlig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diarienum
088713-2010-FPS

3.16 Ingenjörer och tekniker³⁰

Samordnar tillverkning av livsmedel, glas-, keramik-, pappers-, läder-, textil- och träprodukter samt grafisk produktion; utför konstruktions-, ritnings- och beräkningsarbete; gör kvalitets- och produktkontroller.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Tolerans mot besvär finns främst gällande affektiv och social funktion.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 1.</i> <i>Exekutiv funktion: 1.</i> <i>Affektiv och social funktion: 1-2.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. <i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2-3 <i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga och stabilitet i hand/arm (2), i övrigt finns det större tolerans mot besvär (3).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>2-3 <i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 2-3.</i> <i>Fysisk uthållighet: 2-3.</i></p>

³⁰ Följande yrken bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen Ingenjörer och tekniker; Civilingenjörer, Maskiningenjörer och maskintekniker, Byggnadsingenjörer och byggnadstekniker, Ingenjörer och tekniker inom elektronik och teleteknik, Laboratorieingenjörer, Elingenjörer och eltekniker. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 169 790 anställda.

Kravbeskrivning - Ingenjörer och tekniker**Generell kravkaraktäristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.**

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen utförs ofta i direkt kontakt med andra människor eller genom arbete i grupp. Förmåga att kunna lyssna, tolka och förstå muntlig och skriftlig information är väldigt viktigt. Det är på motsvarande sätt viktigt att kunna kommunicera muntlig och skriftlig information.

I arbetsuppgifterna ingår att göra kvalitetskontroller, utvärderingar och att lösa problem som identifierats. Förmåga att identifiera fel eller potentiella fel är därför viktigt. Likaså att kunna lösa problem och uppgifter. Utrymmet och förväntningarna att fatta egna beslut, planera och utföra arbetsuppgifter är stort vilket förutsätter förmåga till hög kognitiv och exekutiv funktion. Arbete inom yrkesgruppen innebär i allmänhet en kontext som kräver förmåga att hantera stress och psykologiska krav.

Arbetsuppgifterna kräver noggrannhet, förmåga att lösa och koncentrera sig på en eller flera uppgifter samtidigt och under längre tidsperioder. Arbete inom yrkesgruppen kräver även förmåga till kreativt tänkande att kunna hitta mer eller mindre ovanliga och originella idéer/lösningar. Arbetsuppgifterna kräver även förmåga att kunna visualisera och tänka sig hur t.ex. ett föremål ser ut eller kommer att se ut om en del av det eller hela flyttas eller ändras.

Arbete inom yrkesgruppen kräver förmåga att kunna etablera och upprätthålla ändamålsenliga relationer med andra människor.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten.

En stor del av arbetsuppgifterna utförs genom läsning och/eller datorarbete vilket kräver god syn på framförallt korta avstånd. Detta inbegriper t.ex. läsning och tydning av detaljer på korta avstånd på en datorskärm, en blankett eller övriga dokument. Att kunna se, höra och förstå andras tal utan ansträngning är också viktigt mot bakgrund av att ett betydande inslag i arbetet är möten och diskussioner med en eller flera deltagare. Det är i detta sammanhang även viktigt att kunna uttrycka sig klart och tydligt i tal. Det är även viktigt att kunna fokusera på en viss ljudkälla i ett brus av andra ljudkällor.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig till stor.

Viss finmotorisk förmåga och stabilitet i arm/hand krävs för att kunna hantera exempelvis ett tangentbord, en datormus eller penna. Arbetsuppgifterna ställer dock inte krav på förmåga att med hög hastighet eller exakt precision använda olika former av redskap och inte heller att kunna samordna rörelser i extremiteter eller att kunna röra sig snabbt på olika sätt. Reaktionsförmåga, koordinations- och balansförmåga är inte heller av vikt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är måttlig till stor.

Vare sig statisk, dynamisk eller explosiv fysisk förmåga är viktigt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. Inte heller förmågan att gå eller förflytta sig snabbt. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov. Det krävs även en basal förmåga att sittandes eller ståendes kunna sträcka ut respektive vrida överkropp och armar.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Arbete inom yrkesgruppen utförs i många olika sammanhang och miljöer. Detta betyder att vissa begränsningar avseende främst affektiv- och social funktion kan kompenseras av val av arbetsgivare och val av specifik inriktning på arbete.

Även om kommunikation med andra är ett frekvent inslag i de flesta sammanhang där yrkesgruppen finns kan flera arbetsuppgifter lösas självständigt varför begränsningar gällande hörsel och tal eventuellt kan kompenseras med val av arbetsmetoder. Likaså kan begränsningar av vissa psykomotoriska förmågor kompenseras med olika former av hjälpmedel.

Fysiska besvär kan i allt väsentligt kompenseras på de flesta arbetsplatser inom yrkesgruppen. Möjlighet att arbete omväxlande sittande/stående kan möjliggöra arbete trots besvär att sitta, stå eller bibehålla en viss kroppsställning under längre perioder.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Dariern
088713-2010-FPS

3.17 Kockar och kokerskor³¹

Lagar, lägger upp och garnerar mat; planerar matsedlar; köper in varor.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 1-2.</i> <i>Exekutiv funktion: 1.</i> <i>Affektiv och social funktion: 1-2.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Syn: 1.</i> <i>Hörsel: 1-2.</i> <i>Tal: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbetsuppgifterna kräver finmotorisk förmåga, liksom förmåga till stabilitet i hand och arm (1-2). Balans och koordination är också viktigt (2).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 1-2.</i> <i>Fysisk uthållighet: 1-2.</i></p>

³¹ Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 32 000 anställda.

Kravbeskrivning - Kockar och kokerskor**Generell kravkaraktersistik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.**

Inom yrkesgruppen finns måttlig tolerans mot begränsad förmåga relaterad till psykiska funktioner. Yrkesgruppen ställer krav på förmåga att förstå muntlig och skriftlig information, liksom förmåga att framförallt kunna uttrycka sig i tal. Arbetsuppgifterna kräver noggrannhet i hantering av livsmedel och hygien. Då det inom yrket finns många arbetsmoment och arbetsredskap som kan förorsaka fysisk skada krävs även noggrannhet kring, och förståelse för, rutiner som råder på arbetsplatsen. Yrkesgruppen ställer höga krav på förmåga att utföra arbetsuppgifter i en bestämd ordning enligt instruktioner och ställer även krav på problemlösning inom givna ramar. Förmåga att planera utgör ett framträdande krav inom yrkesgruppen, som innefattar allt från att planera vad som ska tillagas och vilka inköp som måste göras till att planera, förbereda och genomföra själva tillagandet.

Arbetsuppgifterna sker ofta i arbetslag, vilket ställer krav på förmåga att hantera sociala relationer. Arbetsuppgifterna ställer krav på förmåga att förstå muntlig och skriftlig information och att kunna uttrycka sig begripligt, framförallt muntligt. I många miljöer som dessa arbetsuppgifter återfinns ställs krav på förmåga att hantera stress, förmåga till flexibilitet samt förmåga att behålla lugnet i en arbetsmiljö där verksamheten utifrån vissa givna ramar är händelsestyrd.

Arbetsuppgifterna ställer inte krav på högre analytiskt resonerande och ställer måttliga krav på minnesförmåga. Arbetet ställer inte heller krav på förmåga att uttrycka sig skriftligt och ställer inte krav på numerisk förmåga

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner är liten till måttlig.

Yrkesgruppen ställer krav på syn- och hörsselförmåga, då arbetet innebär samarbete med andra i en arbetsmiljö med potentiella riskfaktorer.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten till måttlig.

Då arbetsuppgifterna innefattar hantering av heta och vassa föremål krävs god finmotorisk förmåga, liksom förmåga till stabilitet i hand och arm. Balansförmåga och koordination är viktigt då ibland hetat, tunga eller vassa föremål förflyttas bland andra människor på ofta halt underlag.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

Arbetsuppgifterna ställer krav på förmåga att stå och förflytta sig under långa stunder under en arbetsdag, likaså kräver arbetsuppgifterna bålstabilitet och bålstyrka. Arbetsuppgifterna kräver även förmåga att lyfta, bära och dra föremål av olika tyngd och storlek.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Betydelsen av hjälpmedel är ringa inom yrkesgruppen. Karaktären på arbetets villkor kan variera stort inom yrkesgruppen, och likaså kraven, vilket gör att begränsningar kan kompenseras genom val av arbetsgivare.

3.18 Kriminalvårdare, väktare och ordningsvakter³²

Skyddar individer och egendom; svarar för tillsyn på kriminalvårdsanstalter; utför annat bevaknings- och säkerhetsarbete.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. <i>Kognitiv funktion: 1-2.</i> Yrkesgruppen ställer krav på att fokusera uppmärksamhet. Höga krav ställs på förmåga att kommunicera begripligt med andra. <i>Exekutiv funktion: 1-2.</i> Förmåga att kunna fatta beslut i pressade situationer är viktigt samt att utifrån vissa givna ramar planera och genomföra ändamålsenliga aktiviteter under arbetspasset. <i>Affektiv och social funktion: 1.</i> Arbetets kärna utgörs av kontakter med andra under ibland i utsatta situationer, vilket ställer höga krav på emotionell kontroll och empatisk förmåga. <i>Psykisk uthållighet: 1-2.</i> Händelser som kräver hög prestation inträffar återkommande vilket kräver jämn koncentration under ett arbetspass.</p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Arbetsuppgifterna ställer höga krav på se på nära och långt håll. Likaså ställs höga krav på att kunna tala klart och tydligt att väl kunna höra vad andra säger.</p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Förmåga att kunna använda olika kroppsdelar med precision, balans och koordination krävs, bl.a. då bilkörning ibland ingår i arbetsuppgifterna (1-2). Att med snabbhet och precision kunna använda hand och arm är inte av vikt, dock krävs viss finmotorisk förmåga (1-2).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 1-2.</i> Arbetsuppgifterna kräver förmåga att stå och gå och ibland springa, under stora delar av ett normalt arbetspass. Arbetet kräver förmåga att kunna böja sig, vrida sig och/eller sträcka sig, men inte upprepat och/ eller snabbt. <i>Fysisk uthållighet: 2.</i> Även om vissa arbetsmoment är fysiskt belastande så är momenten inte statiska och arbetet erbjuder möjlighet till varierande kroppsställningar. Möjlighet finns normalt till rast/paus.</p>

³² Yrkesgruppen omfattar sammanlagt ca 23 900 anställda.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS**Kravbeskrivning - Kriminalvårdare, väktare och ordningsvakter****Generell kravkarakteristik**

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner är liten.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten till måttlig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diarienum
088713-2010-FPS

3.19 Kundinformatör, butikskassörer, receptionister m.fl.³³

Lämnar upplysningar om resor och resmål; säljer resor; bokar besökstider, tar emot kunder, patienter och besökande och visar dem tillrätta; tar emot och kopplar telefonsamtal; besvarar förfrågningar och lämnar upplysningar; kontrollerar färdbevis och registrerar bagage vid flyg-, färje- och bussterminaler.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbetet utförs inom en strukturerad kontext med tydliga arbetsuppgifter och de krav som ställs på förmåga relaterad till psykiska funktioner gäller främst förmåga att kunna kommunicera muntligt, affektiv kontroll, förmåga att förstå andra människors intentioner samt att kunna lösa problem av konkret art.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 2.</i> <i>Exekutiv funktion: 2.</i> <i>Affektiv och social funktion: 1.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Att kunna tala klart och tydligt och att kunna höra andra utan besvär, även med bakgrundsljud, är viktigt. <i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2-3 <i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. De krav som ställs gäller främst den finmotoriska förmågan i hand/fingrar (2-3). I övrigt finns en stor tolerans mot besvär/begränsningar (3).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes, möjlighet till omväxling finns normalt. I övrigt finns tolerans mot besvär gällande fysisk styrka, rörlighet och uthållighet.</p>

³³ Följande yrken bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen Kundinformatörer; Receptionister m.fl., Butikskassörer, biljettförsäljare m.fl., Trafikinformatörer m.fl., Resebyrå- och turistbyråtjänstemän. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 51 800 anställda.

Kravbeskrivning – Kundinformatör, butikskassörer, receptionister m.fl.**Generell kravkaraktäristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är måttlig.**

Kontexten inom vilken kundinformatörer arbetar kan variera stort. Kravens karaktär präglas till stor del av aktuellt verksamhetsområde, arbetsplatsens storlek och lokalisering. Kundkontakter utgör dock arbetets kärna, oavsett verksamhetsområde. Detta innebär att framförallt förmåga att kommunicera muntligt är av stor vikt. Yrket ställer krav på att kunna förstå vad andra människor avser i sin kommunikation samtidigt som det krävs förmåga att kunna informera andra eller svara på konkreta frågor på ett adekvat och lättförståeligt sätt. Krav ställs även på att skriftligt kunna kommunicera på ett motsvarande sätt även om detta inte är ett lika frekvent förekommande inslag i arbetet.

Kontakt med andra människor, både fysiskt och via telefon, är ett helt dominerande inslag i arbetet som kundinformatör. Krav ställs därför på förmåga att hantera och engagera sig i tillfälliga kontakter med okända personer. En del kontakter sker med människor som är otrevliga eller arga vilket ställer krav på förmåga att reglera impulser, även under pressade förhållanden.

Arbetet är händelsestyrt, vilket ställer krav på förmåga till situationsanpassning och flexibilitet. Arbetet är dock relativt strukturerat och i allt väsentligt är detta samma typ av arbetsuppgifter som ska utföras återkommande. Arbetsuppgifterna kräver dock en viss initiativförmåga inom relativt tydliga ramar och befogenheter. Arbetet ställer krav på förmåga att hantera stressiga situationer, liksom på förmåga att fokusera på flera uppgifter simultant.

Arbetet ställer även krav på förmåga att identifiera och lösa problem. Förmågan att lösa problem handlar dock om att kunna lösa situationsbetingade och konkreta problem, inte mer abstrakta problem ur ett strategiskt och/eller långsiktigt perspektiv. Likaså ställer arbetsuppgifterna inte heller krav på förmåga till analys och slutledningsförmåga.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten.

Arbetet ställer krav på god hörsel, framförallt att utan ansträngning kunna höra vad andra säger, både i ett fysiskt möte och i telefon. Ibland även med olika former av ljud i bakgrunden. Förmåga att se på nära håll, t.ex. läsa text på en datorskärm eller ett papper är viktigt liksom förmåga att tala klart och tydligt. Inom yrkesgruppen finns dock webbaserade tjänster där krav på hörsel- och talförmåga är lägre vilket innebär en ökad tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig till stor.

Tangentbords- och datormusarbete kräver viss finmotorisk förmåga, främst förmåga att kunna använda armar, händer och fingrar med en viss precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs en viss stabilitet i hand och arm. Inom yrkesgruppen finns det i övrigt en stor tolerans mot besvär gällande förmågor relaterade till psykomotoriska funktioner. Exempelvis är förmåga att reagera snabbt, anpassa och/eller välja kropps rörelser efter situation av lägre betydelse för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är måttlig.

Arbetet utförs i huvudsak sittandes men även stående över disk och/eller via telefon, vilket ställer krav på muskulär uthållighet i mage och rygg. Förmåga att kunna bibehålla kroppsställning, sittandes eller ståendes, är således viktigt. Vid webbaserade tjänster med intensivt tangentbordsarbete ställs också krav på muskulär uthållighet i nacke, skuldror och armar.

Yrkesgruppen har i övrigt en stor tolerans mot nedsatt fysisk förmåga, bl.a. gällande statisk, explosiv och dynamisk styrka, rörlighet, koordination av rörelser och balans.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Begränsningar i förmåga relaterad till fysiska funktioner kan på olika sätt kompenseras genom val av arbetsgivare. Hos vissa arbetsgivare utförs arbete inom yrkesgruppen utan fysisk kundkontakt vilket ger större möjligheter att anpassa t.ex. arbetsställning vilket ger en ökad tolerans mot besvär att exempelvis kunna bibehålla en kroppsställning.

Likaså kan vissa begränsningar i förmåga relaterad till psykomotoriska funktioner kompenseras med olika former av arbetshjälpmedel, t.ex. vid användande av tangentbord.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diarie nr
088713-2010-FPS

3.20 Köks- och restaurangbiträden³⁴

Biträder vid matlagning, portionerar ut mat, plockar disk, diskar m.m. på restauranger och i storkök.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>3 <i>Stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning.</p> <p>Beroende av kontexten som arbetet utförs inom (kundkontakt eller inte) kan toleransen mot besvär gällande affektiv och social funktion vara olika.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 3.</i> <i>Exekutiv funktion: 2-3.</i> <i>Affektiv och social funktion: 2-3.</i> <i>Psykisk uthållighet: 3.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Syn: 1.</i> <i>Hörsel: 1-2.</i> <i>Tal: 2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbetsmomenten inom yrkesgruppen består till stor del av att på olika sätt hantera föremål med händer och armar. Det är viktigt med stabilitet i hand och arm för att snabbt, precist och kontrollerat kunna greppa, bära, flytta eller använda olika föremål med händerna (2). Det krävs även förmåga att koordinera samtidiga kroppsrorelser, exempelvis att använda två armar i en stående position (2).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötbarhet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 1-2.</i> <i>Fysisk uthållighet: 1-2.</i></p>

³⁴ Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 57 600 anställda.

Kravbeskrivning - Köks- och restaurangbiträden**Generell kravkaraktäristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är stor.**

Arbete inom yrkesgruppen kräver basal förmåga att kunna förstå muntlig information och instruktioner. Det krävs på ett motsvarande sätt förmåga att muntligt kunna förmedla information och sammanhang till andra.

Arbetsuppgifterna kräver förmåga till grundläggande logiskt tänkande. T.ex. måste faktiska eller potentiella fel eller brister kunna upptäckas, generella arbetsmetoder måste kunna omsättas i praktiken så att arbetsmoment utförs i rätt ordning och för att kunna lösa situationer på ett rimligt sätt i linje med övergripande principer. Matematisk- och numerisk förmåga är mindre viktigt liksom förmåga att minnas information så som ord, nummer eller bilder. Förmåga att snabbt kunna förstå och kategorisera olika typer av information är också mindre viktigt.

Yrkesgruppen innebär arbete som utförs i en relativt strukturerad kontext såtillvida att arbetsuppgifter, prioriteringar och målsättningar är givna. Förmåga att planera, lösa problem, fatta beslut och utföra mångfaldiga och komplicerade uppgifter i följd eller samtidigt är inte av kritisk betydelse. Även om behov av ansvarstagande föreligger såtillvida att anvisade arbetsuppgifter måste utföras självgående är de psykologiska kraven och behov av större och vidare ansvarstagande begränsat. Arbetsuppgifterna utförs inte i en sådan kontext att en högre grad av energi krävs för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras tillfredställande. Stress måste dock kunna hanteras såtillvida att arbetsuppgifterna måste kunna utföras relativt snabbt för att andra delar av verksamheten ska kunna fungera.

Beroende av arbetsuppgifter och kontext utförs arbete i vissa fall i direkt kontakt med kunder. I dessa fall krävs förmåga att hantera känslor och humör samt att kunna utföra arbetsuppgifterna i harmoni med omgivningen. I stora delar utförs dock arbetsuppgifter inom yrkesgruppen i en miljö utan direkt kundkontakt. Arbetsuppgifterna är även av sådan karaktär att de inte är beroende av att kunna skapa och upprätthålla mer sammansatta relationer till andra människor. Förmåga till samarbeta för att lösa arbetsuppgifterna krävs dock.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner är måttlig.

Att kunna se på nära och medellångt håll (vid behov med glasögon) är viktigt. Då arbetsuppgifterna till stor del kan utföras självständigt, utan direkt samarbete med andra finns viss tolerans mot begränsningar avseende hörsel och tal. Förmåga att kunna tala klart men framförallt att kunna höra och förstå andra prata är också viktig. Förmåga att höra måste finnas även i en miljö som är slamrig och har en relativt hög ljudkuliss.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig.

Arbetsmomenten inom yrkesgruppen består till stor del av att på olika sätt hantera föremål med händer och armar. Det är viktigt med stabilitet i hand och arm för att snabbt, precist och kontrollerat kunna greppa, bära, flytta eller använda olika föremål med händerna. Det krävs även förmåga att koordinera samtidiga kroppsrörelser, exempelvis att använda två armar i en stående position. Reaktionstid eller förmåga att kunna ”tima” kroppsrörelser med föremål i rörelse är av mindre vikt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

Arbetsuppgifterna karaktäriseras till stor del av fysisk aktivitet som kräver användning av armar, ben och förflyttning av hela kroppen. Arbetsuppgifterna inkluderar moment som att bära, lyfta och användande och hantering av olika föremål. Arbetsuppgifterna utförs så gott som alltid ståendes eller gåendes.

Detta innebär att arbete inom yrkesgruppen ställer krav på förmåga att gå, att bibehålla en stående kroppsställning, att lyfta och bära föremål samt att använda hand och arm. Förmåga att kunna böja, vrida eller sträcka på armar och överkropp är också av vikt liksom att kunna behålla balansen i olika kroppsställningar. Arbetsuppgifterna är repetitiva vilket kräver fysisk uthållighet och långsiktig tolerans för fysiskt arbete enligt ovanstående beskrivning.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.21 Lagerassistenter³⁵

Registrerar, kontrollerar och styr material- och varuflöden; planerar och kontrollerar leveranser; planerar lagerhållning och utnyttjande av lagerkapacitet; tar emot gods, packar upp, kontrollerar och registrerar varor.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>3 <i>Stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. De mentala krav som ställs gäller främst förmågan att tillämpa enkla instruktioner och generella metoder för att utföra en arbetsuppgift korrekt enligt ett visst mönster. Arbetsuppgifterna är strukturerade, konkreta och repetitiva vilket betyder att det finns tolerans mot nedsatt kognitiv och exekutiv förmåga.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 3.</i> <i>Exekutiv funktion: 2-3.</i> <i>Affektiv och social funktion: 2-3.</i> <i>Psykisk uthållighet: 3.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbetsuppgifterna ställer främst krav på förmågan att kunna läsa information på korta avstånd, exempelvis en skärm eller etikett. Djupseende är viktigt vid förflyttning av gods med truck. <i>Syn: 1.</i> <i>Hörsel: 2.</i> <i>Tal: 2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbetsuppgifterna kräver främst förmåga att med rimlig precision och relativt snabbt kunna koordinera olika kropps rörelser, stående eller gående gripa (1-2). Tolerans finns främst gällande finmotoriska förmågor och snabbhet och precision i dessa rörelser (2).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbetsuppgifterna utförs i allt väsentligt stående, böjd eller gåendes. Det ställs även krav på rörlighet och förmåga att upprepat utföra fysiskt tunga arbetsuppgifter. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 1-2.</i> <i>Fysisk uthållighet: 1-2.</i></p>

³⁵ Yrkesgruppen omfattar sammanlagt ca 54 000 anställda.

Kravbeskrivning – Lagerassistenter**Generell kravkaraktersistik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är stor.**

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen utförs i huvudsak ensamt men ställer samtidigt krav på en viss mental flexibilitet genom att kunna anpassa sig till kollegor i samma arbetslag och till kollegor med andra funktioner som är beroende av hur arbetet utförs. Även om många av de direkta arbetsuppgifterna utförs enskilt är således diskussioner och samarbete med enskilda personer och grupper ett stående inslag vilket kräver viss förmåga att interagera med andra människor på ett flexibelt och situationsanpassat sätt. Yrkesgruppen ställer krav på förmågan att förstå respektive att förmedla grundläggande information, både muntligt och skriftligt, men framförallt muntligt.

Yrkesgruppen ställer grundläggande krav på förmåga att kunna förstå och tillämpa generella metoder eller instruktioner i syfte att utföra specifika arbetsuppgifter korrekt. Arbetsuppgifterna måste kunna utföras i en viss ordning och exempelvis gods måste kunna placeras/transporteras iväg enligt ett visst mönster som kan vara baserat på exempelvis nummer, bokstäver, ord eller kombinationer av dessa. Förmåga till visst logiskt tänkande och att specifikt kunna kombinera olika former av information i syfte att hitta rätt lösning eller identifiera fel är därför viktigt. Förmåga att förstå och tillämpa information och instruktioner är också viktigt för att kunna hantera olika arbetshjälpmiddel (allt ifrån olika maskiner och verktyg till enkla datorprogram för att ta fram order, göra registrering o.d.). Ofta används handhållna scanner för att läsa in information. Gods förflyttas med allt från enklare vagnar till avancerade höglifttruckar och ställer därigenom också krav på sinnesfunktion och koncentrationsförmåga.

Arbetsuppgifterna är i allmänhet repetitiva och endimensionella, d.v.s. de ska utföras på samma sätt varje dag och under samma förutsättningar. Förutsättningar kan dock påverkas av deadlines och aktuell efterfrågan där inte alltid bemanningen kan matchas optimalt. Det krävs således förmåga att under perioder hantera stress för att uppnå snävt satta deadlines. Detta innebär att yrkesgruppen har en begränsad tolerans mot besvär gällande stresskänslighet.

Yrkesgruppen bedöms dock ha en hög tolerans avseende besvär gällande minnesfunktioner och nedsatta högre kognitiva funktioner såsom abstrakt tänkande eller förmåga att hitta lösningar och fatta beslut gällande situationer och problem som avviker från normalbilden.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är måttlig.

Att kunna se på framförallt nära håll är viktigt, t.ex. att kunna läsa från en display, skärm eller etiketter. Det är även viktigt med ett djupseende som kan avgöra det ungefärliga avståndet till ett föremål i samband med exempelvis truckkörning förflyttning av gods på annat sätt. Att kunna tala klart och tydligt samt att kunna höra och förstå andra prata är till viss del viktigt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig.

Arbetsuppgifterna kräver förmåga att med rimlig precision och relativt snabbt kunna använda armar och händer för att gripa, flytta eller bära olika föremål. Det krävs vidare tillräcklig precision och fingerfärdighet för att kunna använda olika hjälpmedel så som handscanner eller tangentbord, d.v.s. trycka på knappar alternativt fält på en display. Arbetsuppgifterna kräver en relativt hög förmåga att kunna koordinera rörelser av två eller flera extremiteter samt hela kroppen, detta i främst stående ställning.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

För att kunna utföra arbetsuppgifterna är det viktigt med statisk styrka för att upprepat kunna lyfta, dra, skjuta eller bära föremål som även är relativt tunga. I detta sammanhang är framförallt fysisk styrka i mage, rygg samt nacke, axlar och armar viktig. Arbetsuppgifterna utförs i allt väsentligt stående, böjd eller gåendes varför det inte finns tolerans mot besvär gällande att gå, stå eller att bibehålla kroppsställning i olika positioner. Arbetsuppgifterna ställer krav på explosiv styrka och förmågan att snabbt och upprepat kunna böja, vrida eller sträcka sig med kroppen, armar och/eller ben. Fler och fler fysiska moment inom yrkesgruppen utförs med olika hjälpmedel vilket ger en sammantaget ökad tolerans mot fysiska besvär. Ofta ställs även krav på att kunna tåla fysikaliska omgivningsfaktorer som sträng kyla, hög luftfuktighet, hög partikelthet, användande av personlig skyddsutrustning, m.m.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmiddel

Inom yrkesgruppen finns en variation av arbetsuppgifter och funktioner vilket betyder att krav på vissa mentala förmågor kan kompenseras genom anpassning. För funktioner som inte innefattar arbetsledning, planering eller kontroll finns en större tolerans mot nedsatta mentala förmågor. Fysiska besvär kan kompenseras genom att undvika manuella moment i största utsträckning och istället köra truck, använda andra lyftanordningar eller dylikt.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.22 Lastbils- och långtradarförare, buss- och taxiförare m.fl.³⁶

Framförande och skötsel av tunga lastbilar och långtradarare för transport av varor, vätskor och tungt gods; övervakar eller deltar i lastning och lossning; bärar bilar.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Framförallt krävs förmåga att kunna fokusera uppmärksamhet och att vara koncentrerad på en eller flera saker samtidigt och under längre perioder. Vissa exekutiva och sociala förmågor är av mindre betydelse.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 1-2.</i> <i>Exekutiv funktion: 2.</i> <i>Affektiv och social funktion: 2.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>0-1 <i>Obefintlig till liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Att framföra fordon ställer höga krav på synförmåga, toleransen mot nedsatt synförmåga är obetydlig.</p> <p><i>Syn: 0.</i> <i>Hörsel: 1.</i> <i>Tal: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>0-1 <i>Obefintlig till liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Att framföra ett fordon kräver förmåga att kunna koordinera rörelser av flera kroppsdelar samtidigt (0-1). Rörelser måste även kunna utföras hastigt. Finmotorisk kvalitet i användande av arm/hand/fingrar är också av stor vikt (1).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Förmåga att kunna bibehålla en sittande kroppsställning under en längre tid är viktigt. Det är även viktigt att sittandes kunna böja, sträcka och vrida på överkropp och/eller extremiteter. Viss fysisk styrka och rörlighet är även viktig för att vid behov kunna lyfta eller förflytta gods.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 2.</i> <i>Fysisk uthållighet: 1-2.</i></p>

³⁶ Följande yrken bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen Lastbils- och långtradarförare; Buss- och spårvagnsförare, Bil- och taxiförare, Anläggningsmaskinförare m.fl., Truckförare, Godshanterare och expressbud. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 132 580 anställda.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS**Kravbeskrivning - Lastbils- och långtradarförare, buss- och taxiförare m.fl.****Generell kravkaraktersistik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.**

Arbetsuppgifterna innebär i huvudsak att framföra tyngre fordon vilket ställer höga krav på bl.a. säkerhetstänkande. I arbetsuppgifterna ingår i allmänhet även att inspektera fordon och annan utrustning i syfte att upptäcka fel och brister. Detta innebär att yrkesgruppen kräver grundläggande förmåga till logiskt tänkande för att identifiera befintliga eller potentiella problem. För att vara förmögen att göra detta krävs förmåga att omsätta allmänna riktlinjer på ett sådant sätt att enstaka arbetsuppgifter utförs i rätt ordning och på rätt sätt i specifika situationer. Det krävs även en förmåga att tillämpa befintlig kunskap och generella instruktioner för att lösa problem som hittats.

I samband med framförande av ett fordon ställs även krav på förmåga att snabbt kunna hantera och bearbeta visuell information, så som flera samtidiga och olika rörelser i trafiken. Med koppling till detta krävs även förmåga att relatera sin egen körning och riktning i förhållande till övriga trafikanters rörelser och intentioner. För att detta ska vara möjligt krävs förmåga att vara koncentrerad och uppmärksam under en längre period utan att tappa fokus. Det krävs även en förmåga att under körning vara förmögen att hantera flera aktiviteter samtidigt, till exempel att prata i mobiltelefon via headset eller använda GPS eller motsvarande. Yrkesgruppen kräver sammantaget, mot bakgrund av de huvudsakliga arbetsuppgifterna, att framföra stora och tunga fordon i trafik, förmåga att hantera stress och andra psykologiska krav. Detta innebär även att förmåga till affektiv kontroll och balans förutsätts.

Arbete inom yrkesgruppen utförs i huvudsak ensamt och med ansvar för säkerhet och materiella värden. Detta förutsätter förmåga till självständiga beslut och initiativ, dock utifrån en strukturerad och tydlig kontext och en relativt given bild av hur uppgiften ska genomföras. Yrkesgruppen ställer inte krav på höga kognitiva funktioner så som drivkrafter, målmedvetenhet, förmåga till abstrakt tänkande och förmågan att lösa problem med kreativt tänkande och helt nya idéer.

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen kräver kommunikation med andra människor, både muntligt och skriftligt. Information, främst muntligt, måste kunna förmedlas och förstås på ett ändamålsenligt sätt. Arbetet kräver dock inte förmåga att kunna påbörja eller upprätthålla mer sammansatta relationer med andra individer eller funktioner.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är obefintlig till liten.

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen innebär att det är nödvändigt att kunna se mer eller mindre utan nedsättning, på korta och långa avstånd samt i mörker och i situationer med starkt ljusa förhållanden. Ett korrekt färgseende krävs också. Det är även viktigt att ha förmåga till splitvison samt att kunna avgöra avstånd till andra trafikanter eller föremål i trafikmiljön. Att kunna tala klart och tydligt samt att kunna höra och förstå andra prata är också av vikt men innefattar en större tolerans mot nedsättningar än vad som gäller för synförmågan.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är obefintlig till liten.

Att framföra tyngre fordon kräver förmåga att under längre perioder snabbt, upprepat, koordinerat och med precision kunna använda exempelvis ratt, växelspak, koppling, bromspedal och andra reglage. Det förutsätter förmåga att sittandes kunna använda armar/händer och ben/fötter samtidigt. Dessa rörelser ska även kunna utföras snabbt, med rätt timing och vara rätt valda utifrån situationen i trafiken. En förutsättning för detta är en grundläggande stabilitet i arm och hand samt en finmotorisk förmåga att relativt snabbt kunna använda armar, händer, fingrar och/eller fötter för att gripa, trycka, dra eller på andra sätt använda knappar, spakar och reglage.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

För att kunna utföra arbetsuppgifterna är det viktigt med statisk och dynamisk styrka, framförallt gällande mage och rygg. En sittande position med handfattning om ratten måste kunna bibehållas under längre perioder vilket förutsätter muskulär uthållighet i framför allt mage, rygg och skuldror. Det är även viktigt att i denna position vara förmögen att böja, sträcka och vrida framförallt överkropp och/eller armar. Sekundärt till den huvudsakliga arbetsuppgiften att framföra ett fordon krävs en viss fysisk styrka och rörlighet för att vid eventuell lastning och lossning kunna lyfta eller förflytta gods.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmiddel

Yrkesgruppen ställer höga krav på förmågan att se på långa och korta avstånd. Besvär eller nedsatt förmåga kring dessa aktiviteter går dock att kompensera till stor del.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.23 Läkare³⁷

Utvecklar teorier och metoder, studerar och analyserar fenomen inom medicin och sjukvård; informerar, ger råd och utfärdar anvisningar; undersöker patienter, ställer diagnos och gör upp behandlingsplaner; utför operationer och andra behandlingar.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>0-1 <i>Obefintlig till liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning.</p> <p>Inom samtliga psykiska dimensioner som värderas är kravnivån hög.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 0.</i> <i>Exekutiv funktion: 0.</i> <i>Affektiv och social funktion: 1.</i> <i>Psykisk uthållighet: 0.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. <i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Kraven på finmotorisk kvalitet är generellt relativt höga, en del arbetsuppgifter kräver så gott som total stabilitet i hand och arm samt förmåga att snabbt och med precision använda fingrar, händer och armar samtidigt (1). Vissa inriktningar inom yrkesgruppen ger dock utrymme för en större tolerans mot besvär (2).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 2.</i> <i>Fysisk uthållighet: 2.</i></p>

³⁷ Följande yrken bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen Läkare; Psykologer m.fl. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 41 060 anställda.

Kravbeskrivning – Läkare**Generell kravkaraktäristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är obefintlig till liten.**

Samtliga värderade dimensioner har stor betydelse för förutsättningar att klara normala arbetsuppgifter. För samtliga kategorier av läkare (specialister inom olika områden, allmänläkare m.fl.) gäller att toleransen mot kognitiva begränsningar är låg. Förmåga att inhämta och tolka muntlig och skriftlig information är av stor vikt. Det är på motsvarande sätt viktigt att kunna förmedla muntlig och skriftlig information på ett anpassat och adekvat sätt så att andra kan förstå.

Yrkesutövningen bygger på analytiskt tänkande och hanterande av avancerad information. Misstag kan få mycket allvarliga konsekvenser. För många kategorier av läkare är kraven på förmågor relaterade till exekutiv funktion mycket höga. Att kunna identifiera befintliga eller potentiella fel är viktigt samt att utifrån riktlinjer och generella metoder hitta lösningar och fatta beslut. Läkare måste ofta fatta mycket viktiga beslut under tidspress och på grundval av knapphändig information.

För många kategorier av läkare är kraven på förmågor relaterade till social och affektiv funktion också höga. Primärvårdsläkare är ett exempel på en kategori som ständigt befinner sig i sociala kommunikativa situationer där förmåga att relatera till andra på ett bra sätt har avgörande betydelse. Psykisk uthållighet är också ett krav som gäller för ett flertal läkare.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten.

Förmåga att se på nära håll, förmåga att höra tal, samt förmåga att tala på ett sätt som andra kan uppfatta är normalt viktiga men viss tolerans finns.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten till måttlig.

Kraven på finmotorisk förmåga är generellt relativt höga, en del arbetsuppgifter utförs med instrument och kräver så gott som total stabilitet i hand och arm samt förmåga att snabbt och med precision använda fingrar, händer och armar samtidigt. Det finns dock inriktningar med få inslag av finmotoriskt arbete som ställer lägre krav på finmotorisk förmåga vilket ger utrymme för en större tolerans mot besvär..

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är måttlig.

Vare sig statisk, dynamisk eller explosiv fysisk förmåga är viktigt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. Arbete inom yrkesgruppen innehåller få inslag som innebär att tyngre föremål måste lyftas, bäras eller på annat sätt hanteras. Inte heller förmågan att gå längre sträckor eller förflytta sig snabbt är nödvändigt. I huvudsak utförs arbetsuppgifterna stående, ibland sittandes, varför ett visst mått av mag- och ryggstyrka är nödvändig för att kunna bibehålla kroppsställning i framförallt stående. Det krävs en grundläggande förmåga att ståendes eller sittandes kunna sträcka ut respektive vrida överkropp och armar samt koordinera samtidigt rörelser med armar/överkropp.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Val av inriktning på arbete inom yrkesgruppen kan framförallt ge en betydligt större tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination, finmotorik och psykomotoriskt tempo.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.24 Maskin- och processoperatör³⁸

Sköta, styra och övervaka maskiner som tillverkar produkter eller bereder livsmedel och liknande produkter; sköta maskiner för tryckning och bokbindning; sköta paketerings- och märkningsmaskiner; montering av produkter av olika komponenter och delar enligt givna förutsättningar. Sköta, styra och övervaka industrianläggningar för bearbetning och framställning av olika material; sköta anläggningar för vattenrening, produktion av elkraft m.m.; styra och övervaka automatiserade processer och industrirobotar.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbetsuppgifterna kräver en viss förmåga till logiskt tänkande i form av att identifiera fel och olikheter. Det krävs även förmåga att fokusera uppmärksamhet och att lösa enklare och konkreta problem. Tolerans finns främst gällande besvär kring högre kognitiva funktioner samt sociala förmågor. <i>Kognitiv funktion: 1-2.</i> <i>Exekutiv funktion: 2-3.</i> <i>Affektiv och social funktion: 3.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Att kunna se och höra även i en bullrig miljö är viktigt för att kunna tyda information samt urskilja olika typer av ljud. <i>Syn: 1.</i> <i>Hörsel: 1.</i> <i>Tal: 2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Arbetsuppgifterna kräver reaktionsförmåga samt förmåga att kunna arbeta finmotoriskt, snabbt och med precision (1). Det krävs även förmåga att kunna samordna rörelser av flera extremiteter samtidigt (1).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>2-3 <i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. Kraven på fysisk förmåga varierar beroende av arbetsuppgift. I huvudsak är toleransen mot besvär/begränsningar stor men situationer kan uppstå som kräver förmåga att lyfta, bära, bibehålla obekväma kroppsställningar, vrida, böja och sträcka överkropp, armar och ben. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 2.</i> <i>Fysisk uthållighet: 2-3.</i></p>

³⁸ Samhall 2010, Sammanställning av arbetskravbedömning, standardbedömning arbetsuppgifter Maskinoperatör. Yrkesgruppens krav är kalibrerade med Samhalls arbetskravbedömning för Maskinoperatör. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 190 400 anställda.

Kravbeskrivning - Maskin- och processoperatör**Generell kravkarakteristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är måttlig.**

Arbetsuppgifterna består i huvudsak av att följa tillverkningsprocesser och att vidta olika åtgärder vid behov, vilket kräver förmåga att identifiera potentiella eller befintliga problem samt likheter/olikheter mellan olika produkter eller siffror. För att åtgärda eventuella problem krävs förmåga till konkret problemlösning inom tydligt givna förutsättningar och ramar. Det kan exempelvis innebära att åtgärda felaktiga inställningar eller justera och reparera maskiner, vilket ställer krav på noggrannhet, självständighet och viss initiativförmåga.

Förmågan till noggrannhet krävs även för kontroll av produkternas kvalitet. När produktionsprocessen löper normalt handlar arbetet i stor utsträckning om att kunna fokusera uppmärksamhet på dataskärmar och instrument under lång tid och vara uppmärksam på förändringar och avvikelser.

Arbetet sker ofta i potentiellt farlig fysisk miljö vilket ytterligare förstärker behovet av förmåga till uppmärksamhet, noggrannhet och ansvarstagande samt förmåga att agera snabbt och rätt.

Arbetsuppgifterna kräver vidare förmåga att förstå basal muntlig och skriftlig information och på motsvarande sätt krävs förmåga att uttrycka sig på ett begripligt sätt.

Då arbetet utförs med hjälp av instrument och teknisk utrustning ställs krav på viss numerisk förmåga, liksom förmåga att tolka och reagera på information från dessa instrument.

Arbetsuppgifterna ställer inte krav på högre kognitiv förmåga i form av målmedvetenhet, abstrakt tänkande, planering och utförande av planer eller beslutsfattande. Arbetsuppgifterna är strukturerade och återkommande på ett likformigt sätt. Situationer kan dock uppstå då arbetsuppgifterna måste genomföras under tidspress, vilket under begränsade tidsperioder ställer krav på förmåga att hantera stress. Krav på grundläggande samarbetsförmåga och viss flexibilitet i interaktion med andra människor krävs då arbetet som regel genomförs i ett arbetslag. Arbetsuppgifterna i sig utförs dock enskilt varför det finns en tolerans mot besvär och begränsningar att hantera mer sammansatt interaktion.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten till måttlig.

Att kunna se och höra normalt krävs både i kontrollrummet och ute i maskinhallen liksom att kunna reagera på avvikande sensoriska intryck. Arbetsuppgifterna kräver förmåga att kunna se bra trots dåliga ljusförhållanden, t.ex. på bildskärmar. Det är även viktigt att kunna bedöma djup samt olika föremåls avstånd i förhållande till varandra. Förmåga att uppfatta tal är mycket viktig i en miljö med hög ljudnivå liksom att kunna urskilja vissa ljud, exempelvis felsignaler, från övriga ljud. Förmåga till färgseende krävs.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten.

Under en stor del av arbetstiden används händerna för att kontrollera styrdon eller använda olika former av föremål. Arbetet innebär att bl.a. justera eller åtgärda fel i tillverkningen, genom att använda dator eller genom att praktiskt byta någon del i anläggningen, därför krävs förmåga att röra fingrar, hand och arm med precision i olika positioner. Likaså ställs krav på förmåga att samordna extremiteter, det vill säga att exempelvis kunna utföra något med en arm och något annat med ett ben. Arbetet ställer även krav på reaktionsförmåga och förmåga att arbeta finmotoriskt under längre perioder och med hastighet eftersom hastigheten i arbetet bestäms av produktionsprocessen och inte individen.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är måttlig till stor.

Arbetet utförs till största delen i kontrollrumsmiljö men även vid behov i produktionsanläggningen. Arbetsuppgifterna i anläggning kräver att vissa arbetsuppgifter, under begränsad tid, genomförs i obekväma kroppsställningar, exempelvis att byta maskindelar på hög eller låg höjd, vilket ställer krav på balans- och koordinationsförmåga samt förmåga att sträcka ut, vrida och böja överkropp, armar och ben. Kroppsställning måste kunna bibehållas i ställningar utöver sittandes eller stående. Arbetet i anläggning kräver viss statisk fysisk styrka, för att exempelvis lyfta, bära, dra eller skjuta föremål. I kontrollrumsmiljö utförs arbetet till stor del sittandes vilket kräver förmåga att bibehålla kroppsställning varför mag- och ryggstyrka är viktigt. Explosiv styrka och förmågan att snabbt och upprepat böja, vrida eller sträcka på extremiteter eller överkropp är inte viktigt.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmiddel

Anpassning kan främst kompensera för besvär eller nedsättningar gällande främst fysisk förmåga. Om specifika arbetsuppgifter, som att exempelvis reparera maskiner i produktionsanläggningen, kan undvikas till förmån för arbete i kontrollrumsmiljö ges en ökad tolerans mot fysiska besvär.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.25 Motorfordonsmekaniker och motorfordonsreparatörer³⁹

Underhåller och reparerar bl.a. motorer till motorfordon och båtar; reparerar och utför service på motorcyklar, personbilar, lastbilar, långtradare, trailrar, bussar, traktorer samt cyklar; underhåller och reparerar lantbruks-, skogs- och anläggningsmaskiner.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner</p> <p>Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>2</p> <p><i>Måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. <i>Kognitiv funktion: 1-2.</i> Arbete inom yrkesgruppen innefattar liten tolerans mot besvär/begränsning gällande att kunna förstå och dra slutsatser av information, att tillämpa kunskap samt att fokusera uppmärksamhet. <i>Exekutiv funktion: 2.</i> Behovet av att ta egna initiativ och fatta egna beslut krävs men inom en given ram. <i>Affektiv och social funktion: 2-3.</i> Arbete inom yrkesgruppen kan innefatta kontakt med kunder eller andra personer och yrkesgrupper. I dessa fall krävs förmåga krävs att kunna anpassa sitt arbete till andras arbete och behov. Självständigt arbete är dock vanligt. <i>Psykisk uthållighet: 1-2.</i> Arbete inom yrkesgruppen kräver förmåga och energi att över tid kunna upprätthålla noggrannhet och fokus på detaljer. Normalt finns dock möjlighet till rast/paus vid behov.</p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner</p> <p>Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1-2</p> <p><i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Förmåga att kunna se, framförallt på nära håll är viktigt (1). Likaså att ha adekvat färgseende. Tolerans finns gällande att tala och höra andras tal (2).</p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet</p> <p>Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1-2</p> <p><i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbetena är handintensiva och toleransen är liten mot besvär/begränsningar gällande finmotorisk kvalitet (1). Att kunna utföra aktiviteter som kräver samtidiga och samordnade kroppsörelser, samt i vissa sammanhang balans, är också av vikt (2).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner</p> <p>Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>1-2</p> <p><i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Fysisk aktivitet är ett dominerande inslag vid arbete inom yrkesgruppen. Arbete utförs i olika kroppsställningar vilket kräver styrka och rörlighet (1-2). Förmåga att lyfta och bära tyngre föremål är inte av vikt förutom i under korta sekvenser och möjlighet till rast/paus vid behov finns normalt (2).</p>

³⁹ Följande yrken bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen; installationselektriker, mekaniker, montörer och reparerare. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 173 500 anställda.

Kravbeskrivning – Motorfordonsmekaniker och motorfordonsreparatörer**Generell kravkarakteristik**

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är måttlig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner är liten till måttlig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten till måttlig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diarienumr
088713-2010-FPS

3.26 Målare⁴⁰

Underbehandlar och målar byggnader in- och utvändigt; spänner väv och tapetserar; underbehandlar och målar anläggningar och konstruktioner av olika slag.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 2.</i> <i>Exekutiv funktion: 2.</i> <i>Affektiv och social funktion: 2-3.</i> <i>Psykisk uthållighet: 2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Syn: 1.</i> <i>Hörsel: 2.</i> <i>Tal: 2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Att kunna använda arm och hand obehindrat, stadigt, med precision och i ett relativt högt tempo är av stor vikt vid utförande av arbete inom yrkesgruppen (1-2). Likaså att kunna hålla balansen i olika kroppsställningar på mer eller mindre stabila underlag. Förmåga krävs även att kunna koordinera flera samtidiga kropps rörelser (1).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 1-2.</i> <i>Fysisk uthållighet: 1.</i></p>

⁴⁰ Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 12 900 anställda.

Kravbeskrivning – Målare**Generell kravkarakteristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är måttlig.**

Arbete inom yrkesgruppen kräver grundläggande förmåga att kunna förstå och tolka muntligt kommunicerade idéer och instruktioner. På motsvarande sätt krävs förmåga att själv kunna kommunicera muntligt på ett ändamålsenligt sätt. Interaktion med kunder och/eller arbetsledare sker i allmänhet muntligt. Arbete inom yrkesgruppen kräver även förmåga att kunna upptäcka fel i arbetet, både befintliga och potentiella. Det krävs även grundläggande förmåga att kunna lära och tillämpa kunskap, t.ex. att lära nya arbetsmetoder eller välja rätt metod eller arbetsordning i en given situation. Kalkyleringsfunktioner, högre kognitiva funktioner och minnesfunktioner är av mindre vikt för arbete inom yrkesgruppen.

Arbete inom yrkesgruppen utförs i många fall självständigt utifrån en övergripande instruktion eller målbild. Arbete inom yrkesgruppen kräver därför i allmänhet förmåga att själv kunna ta ansvar för planering och genomförande av de olika moment som ska utföras. Arbetsuppgifterna är dock relativt likformiga över tid och utförs ofta under ungefär samma förutsättningar.

Arbete inom yrkesgruppen kan innefatta kontakt med kunder och leverantörer. Ibland utförs arbete även i samarbete med andra personer och yrkesgrupper. I dessa fall krävs förmåga att kunna anpassa sitt arbete till andras arbete och att vara lyhörd för andras behov och önskemål. I de fall arbete utförs självständigt, vilket inte är ovanligt, är toleransen mot begränsa social och affektiv funktion större.

Arbetet inom yrkesgruppen är repetitivt. Samma arbete utförs under längre perioder vilket kräver förmåga och energi att över tid kunna upprätthålla noggrannhet och fokus på detaljer.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner är liten till måttlig.

Förmåga att kunna se, framförallt på nära håll är viktigt. Likaså att ha adekvat färgseende. Att kunna höra andras tal och att själva kunna uttrycka sig så att andra hör är inte av samma vikt men basal förmåga krävs.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten till måttlig.

Att kunna använda arm och hand obehindrat, stadigt, med precision och i ett relativt högt tempo är av stor vikt vid utförande av arbete inom yrkesgruppen. Likaså att kunna hålla balansen i olika kroppsställningar på mer eller mindre stabila underlag. Förmåga krävs även att kunna koordinera flera samtidiga kropps rörelser.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

Fysisk aktivitet är ett dominerande inslag vid arbete inom yrkesgruppen. Arbete utförs nästan uteslutande ståendes med olika arbetsredskap som ska hanteras på olika sätt. Arbetsuppgifterna är av en mycket repetitiv karaktär. Att kunna arbeta med armar över axelhöjd och att kunna böja, vrida och sträcka på sig är av stor vikt. Likaså att kunna stå, gå ner på knä och bibehålla olika kroppsställningar. Arbete inom yrkesgruppen utförs i huvudsak med lättare arbetsredskap, förmåga att lyfta och bära tyngre föremål är inte av vikt förutom i mycket korta sekvenser.

Arbetsuppgifterna är mycket repetitiva och fysisk aktivitet enligt ovanstående måste kunna utföras över tid.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariennr
088713-2010-FPS

3.27 Piloter, fartygsbefäl⁴¹

Navigerar och styr flygplan, helikoptrar och andra luftfartyg; ansvarig för flygning, passagerare och last; programmerar färdplan i dator; övervakar styr- och navigeringssystem. Navigerar och styr skepp och fartyg; leder arbetet på däck och kommandobrygga; ansvarar för att säkerhetsföreskrifter följs.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>0-1 <i>Obefintlig till liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning.</p> <p>Arbetsuppgifterna ställer mycket höga krav på samtliga mentala förmågor, både avseende de kognitiva förmågorna och de affektiva, exekutiva och sociala förmågorna.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 0.</i> <i>Exekutiv funktion: 0.</i> <i>Affektiv och social funktion: 0-1.</i> <i>Psykisk uthållighet: 0.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>0 <i>Obefintlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) begränsning. För att arbetsuppgifterna ska kunna utföras krävs opåverkade sensoriska förmågor. <i>Syn, hörsel, tal: 0.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Arbetsuppgifterna ställer höga krav på reaktionsförmåga samt förmåga att hantera teknisk utrustning och olika föremål med hand och fingrar (1). Balans och koordination är också av vikt (1).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötbarhet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbetet ställer normalt inte höga krav på fysiska förmågor, då det till stor del utförs sittande eller stående vid olika typer av instrumentpaneler, men arbetsuppgifterna förutsätter tillgång till fysisk styrka, uthållighet, balans etc., och att dessa förmågor kan användas under begränsade tidsperioder. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 1-2.</i> <i>Fysisk uthållighet: 1-2.</i></p>

⁴¹ Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 3 500 anställda.

Kravbeskrivning - Piloter, fartygsbefäl**Generell kravkarakteristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är obefintlig till liten.**

De två yrkenas kravprofiler inbegriper de flesta av de aktivitetsförmågor som sorterar under rubriken mental förmåga. Kraven på koncentrationsförmåga och förmåga att fatta och genomföra och adekvata beslut, i olika typer av situationer och under tidspress, är mycket höga. Detta ställer mycket stora krav på förmåga till kognitiv flexibilitet och anpassning. Det samma gäller förmåga till logiskt tänkande och problemlösning. Arbetsuppgifterna ställer höga krav på perceptuell förmåga, d.v.s. att snabbt och säkert varsebli och realitetsförankra informationer av olika slag exempelvis upplysningar, händelser, situationer. Kravprofilen förutsätter förmåga till hög stresstolerans och förmåga att hantera nödsituationer. Detta ställer höga krav på kommunikativ förmåga och förmåga att hantera stress även under ytterst pressade situationer. Då arbetet till stor del utförs med hjälp av finkalibrerade instrument och avancerad teknisk utrustning ställs höga krav på numerisk förmåga, liksom förmåga att utläsa och reagera ändamålsenligt på information från dessa instrument. Spatial orienteringsförmåga är av vikt inom yrkesgruppen.

Arbetsuppgifterna innebär ett mycket stort ansvar för andra människor och materiella värden och förutsätter självständighet och initiativförmåga och en mycket uttalad förmåga till affektiv kontroll och balans. Arbetet innefattar ofta arbetsledning och ansvar för och dialog med medarbetare och kunder. Detta ställer mycket stora krav på förmåga att hantera relationer till andra. Arbetsuppgifterna kräver vidare mycket stor förmåga att förstå muntlig och skriftlig information och på motsvarande sätt krävs mycket stor förmåga att uttrycka sig på ett effektivt och begripligt sätt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är obefintlig.

Arbetsuppgifter och ansvar förutsätter helt opåverkad kapacitet avseende att se, höra och tala. Färgblindhet exkluderar exempelvis från de yrken som ingår. Yrkesutövningen är helt avhängig förmåga att uppfatta signaler och information via instrument och teknisk utrustning såväl visuellt som audiellt. Det finns ingen tolerans mot begränsad synförmåga vare sig på kort eller långt håll. Arbetet utförs till stor del i bullriga miljöer och förmåga att tala klart och tydligt, även under sådana omständigheter är viktig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten.

Arbetsuppgifterna utförs i hög utsträckning utförs med hjälp av olika instrument och teknisk utrustning (i form av exempelvis knapptryckningar, på och avslag av olika reglage, hantering av kommunikationsutrustning etc.) och denna måste kunna hanteras obehindrat. Krav ställs på att kunna röra fingrar, hand och arm med precision i olika positioner och vid upprepade tillfällen. Likaså ställs krav på att koordinera extremiteter, det vill säga att exempelvis kunna utföra något med en arm och något annat med ett ben. Stora krav ställs på reaktionsförmåga och på förmåga att utföra rörelser snabbt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

Många arbetsuppgifter inom yrkesgruppen ställer normalt måttliga krav på fysisk förmåga, men då det inom yrkesgruppen kan uppstå situationer av akutkaraktär, ställs höga krav på fysisk förmåga under begränsad tid. Dessa arbetsuppgifter ställer stora krav på förmåga att bära, lyfta, hoppa, springa, simma m.m. under olika typer av förutsättningar.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Arbetsuppgifterna utförs i olika organisatoriska sammanhang, inom turismnäring, handel, polisiär och militär verksamhet. Arbetsuppgifterna är dock de desamma oavsett inom vilket organisatoriskt sammanhang de utförs, även om akuta situationer kan förväntas uppstå med tätare intervall inom exempelvis militär- och polisiär verksamhet.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariennr
088713-2010-FPS

3.28 Poliser⁴²

Upprätthåller ordningen på allmän plats; ingriper vid lagöverträdelse; undersöker fakta och omständigheter kring brott; etablerar kontakter och inhämtar information från olika källor i syfte att förebygga brott, övervakar och dirigerar trafik.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. <i>Kognitiv funktion: 1.</i> Yrkesgruppen ställer krav på förmåga att fokusera uppmärksamhet och minne. Höga krav ställs på förmåga att kommunicera begripligt med andra. Krav på förmåga att analysera, sätta samman och dra slutsatser från olika källor av information. <i>Exekutiv funktion: 1</i> Att kunna fatta beslut i pressade situationer är av vikt. Arbetsuppgifterna kräver förmåga att planera och genomföra ändamålsenliga aktiviteter under arbetspasset. <i>Affektiv och social funktion: 1.</i> Arbetets kärna utgörs av kontakter med andra, ibland i utsatta situationer, vilket ställer höga krav på emotionell kontroll. <i>Psykisk uthållighet: 1-2.</i> Händelser som kräver hög prestation inträffar återkommande vilket kräver jämn koncentration under ett arbetspass. Normalt finns möjlighet till paus/rast.</p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>0-1 <i>Obefintlig till liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Arbetsuppgifterna ställer höga krav på se på nära och långt håll (0-1). Likaså ställs höga krav på att kunna tala klart (1) och tydligt att väl kunna höra vad andra säger (0-1).</p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Förmåga att kunna använda olika kroppsdelar med precision, balans och koordination krävs (1). Att med snabbhet och precision kunna samordna handens och fingrarnas rörelser är också av vikt (1-2).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 1.</i> Arbetsuppgifterna kräver förmåga att stå och gå och ibland springa, under stora delar av ett normalt arbetspass. Arbetet kräver förmåga att kunna böja sig, vrida sig och/eller sträcka sig, men inte upprepat och/ eller snabbt. <i>Fysisk uthållighet: 2.</i> Även om vissa arbetsmoment är fysiskt belastande så är momenten inte statiska och arbetet erbjuder möjlighet till varierande kroppsställningar. Normalt finns möjlighet till rast/paus.</p>

⁴² Yrkesgruppen omfattar sammanlagt ca 16 300 anställda.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariennr
088713-2010-FPS**Kravbeskrivning - Poliser****Generell kravkarakteristik**

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner är obefintlig till liten.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten till måttlig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.29 Sjuksköterskor⁴³

Alla typer av sjuksköterskor utan ansvar för ledning och personal/ekonomi. Det finns ett antal olika inriktningar inom yrkesgruppen som till viss del (främst gällande fysisk och psykomotorisk förmåga) ställer olika krav; akutsjuksköterskor, distriktssjuksköterskor, barnsjuksköterskor, operationssjuksköterskor, röntgensjuksköterskor och geriatriksjuksköterskor.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>0-1 <i>Obefintlig till liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning.</p> <p>Såväl kognitiva förmågor som affektiva och social är generellt av stor vikt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras tillfredställande och med säkerhet. Toleransen mot fluktuationer över tid är obefintlig.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 0.</i> <i>Exekutiv funktion: 0-1.</i> <i>Affektiv och social funktion: 0-1.</i> <i>Psykisk uthållighet: 0.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Arbetsuppgifterna kräver förmåga att kunna se och urskilja detaljer från olika källor, på framförallt korta avstånd. Hörselförmåga krävs även för att kunna uppfatta och urskilja olika ljud. <i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Krav finns framförallt och generellt gällande finmotorisk förmåga, arbete med snabbhet och precision (0-1). En större tolerans finns gällande övriga aktiviteter (1-2).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbetsuppgifterna kräver statisk styrka, uthållighet samt rörlighet i överkropp och armar. Toleransen finns i att rörelserna inte behöver utföras upprepat under längre perioder och inte heller med någon större snabbhet. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 1-2.</i> <i>Fysisk uthållighet: 2.</i></p>

⁴³ Yrkesgruppen omfattar sammanlagt ca 70 000 anställda.

Kravbeskrivning – Sjuksköterskor**Generell kravkaraktäristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är obefintlig till liten.**

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen utförs nästan uteslutande i interaktion med andra människor, patienter och kollegor. Det krävs förmåga att snabbt kunna bygga upp respektive avsluta relationer men även i vissa delar upprätthålla en nära arbetsrelation över tid. En förutsättning är att kunna agera på ett socialt lämpligt sätt, vara flexibel och kunna anpassa beteende och handlingar utifrån andra skeenden och andra människors handlingar. Det är mycket viktigt att muntligt och skriftligt kunna förmedla information på ett effektivt och lämpligt sätt. Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen kräver likaså förmåga att lyssna fokuserat på andra människor och förstå vad individen säger och vill framföra. Motsvarande förmåga krävs när det gäller att snabbt förstå skriftlig information i arbetsrelaterade dokument och att själv kunna uttrycka relativt komplicerade sammanhang i skrift.

Arbetsuppgifterna och förutsättningarna kring arbetet inom yrkesgruppen är av sådan karaktär att det inte finns någon större tolerans mot begränsad psykisk funktion. Det bedöms inte finnas något utrymme för fluktuationer gällande den psykiska funktionen utan den behöver vara konstant över tid mot bakgrund av arbetsuppgifternas karaktär och tillhörande ansvar. Arbetsuppgifterna förutsätter förmåga till logiskt tänkande i form av att identifiera problem och hitta specifika lösningar i mer eller mindre komplexa situationer genom att snabbt sätta samman information och tillämpa kunskap. Ofta handlar det om flerfaldiga arbetsuppgifter som ska utföras individuellt eller i grupp. En förutsättning för detta är en hög grad av medvetenhet om, och förståelse för, omgivningen samt förmåga att själv kunna anpassa sina handlingar utifrån dessa observationer. Likaså krävs hög exekutiv förmåga samt förmåga att hantera stress, ansvar och andra psykologiska krav. Beroende på arbetsuppgifternas inriktning kan kraven på exekutiv förmåga dock variera vilket kan ge en ökad tolerans mot besvär.

Arbetsuppgifterna ställer även krav på minnesförmåga samt att kunnat vara koncentrerad på en eller flera uppgifter samtidigt under en lägre period och samtidigt kunna hantera information från flera källor, exempelvis tal, ljud eller text på en datorskärm.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten.

Yrkesgruppens arbetsuppgifter kräver förmåga att uppfatta olika signaler och information via instrument, skärmar och annan teknisk utrustning såväl visuellt som audiellt. Det krävs även förmåga att kunna se detaljer för att exempelvis kunna sätta nålar eller motsvarande rätt. Synförmåga är således viktigt, främst på kort sikt, precis som hörsel förmåga. Arbetet kräver vidare förmåga att tala klart och tydligt samt förmåga att höra andras tal utan ansträngning.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten.

Kraven på finmotorisk förmåga är generellt relativt höga, en del arbetsuppgifter utförs med instrument och kräver så gott som total stabilitet i hand och arm samt förmåga att snabbt och med precision använda fingrar, händer och armar samtidigt. Det finns dock inriktningar som ställer lägre krav på finmotorisk förmåga vilket kan ge utrymme för en större tolerans mot besvär.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen ställer krav på statisk styrka, främst i rygg och mage, men även på generell fysisk uthållighet, muskeluthållighet samt en explosiv och dynamisk styrka i rygg, mage och ben som kan behövas vid exempelvis lyft. Vidare krävs förmåga att kunna böja, sträcka och vrida kroppen och dess extremiteter, både stillastående och i rörelse. Det är dock inte av vikt att dessa rörelser kan utföras med någon större snabbhet eller upprepat. Inom vissa inriktningar inom yrket finns en större tolerans mot fysiska besvär.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Det finns en variation av arbetsuppgifter och inriktningar inom denna yrkesgrupp, bl.a. operationssjuksköterskor, distriktssjuksköterskor och akutsjuksköterskor. Det finns även inriktningar som är mer administrativa vilket ger en ökad tolerans mot fysiska besvär och som ställer lägre krav på exempelvis finmotorik vilket ger förutsättningar för en större tolerans mot nedsatt psykomotorisk förmåga.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariennr
088713-2010-FPS

3.30 Skötare och vårdare⁴⁴

Vårdar, aktiverar och medverkar i rehabilitering av utvecklingsstörda samt patienter inom psykiatrisk vård; medverkar i behandling och rehabilitering av barn och ungdomar med psykosociala problem; hjälper vårdtagare att klara vardagliga sysslor i boende, arbete och fritid.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner</p> <p>Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2</p> <p><i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Stora krav ställs på social/ affektiv förmåga samt på psykisk uthållighet. Tolerans mot besvär finns framförallt gällande förmågor relaterade till högre kognitiva funktioner.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 2.</i> <i>Exekutiv funktion: 1.</i> <i>Affektiv och social funktion: 1.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner</p> <p>Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1</p> <p><i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Centralt för arbetsuppgifterna är omhändertagande vilket ställer höga krav på hörsel och syn.</p> <p><i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet</p> <p>Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1-2</p> <p><i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Finmotorisk förmåga är av vikt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras (1-2). Likaså förmåga att kunna koordinera samtida kropps rörelser (2).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner</p> <p>Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötbarhet.</p>	<p>1-2</p> <p><i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Höga krav ställs på fysiska funktioner då arbetsuppgifterna i allt väsentligt handlar om att gå, stå, bära, lyfta under stora delen av en arbetsdag.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 1-2.</i> <i>Fysisk uthållighet: 2.</i></p>

⁴⁴ Yrkesgruppen omfattar sammanlagt ca 65 000 anställda.

Kravbeskrivning - Skötare och vårdare**Generell kravkaraktäristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.**

Störst är kraven vad gäller förmågor relaterade till sociala/affektiva funktioner. Arbetsuppgifterna utgörs av stödjande patienter med olika former av begränsningar, ofta av psykisk karaktär. Det ställer stora krav på kommunikativ förmåga, främst att kunna uttrycka sig begripligt muntligt och kunna förstå vad andra säger. Förmåga att hantera mellanmänniska relationer är av vikt, både till patienter och kollegor i ett arbetslag, och förmåga att skapa förtroendefulla relationer utgör en av arbetsuppgifternas centrala delar. Vad avser förmågor relaterade till kognitiva funktioner krävs förmåga att uppfatta information för att kunna följa riktlinjer och instruktioner och arbetsuppgifterna ställer stora krav på krav på iakttagelse- och uppfattningsförmåga.

Arbetsuppgifterna ställer krav på psykisk uthållighet då förmåga att agera kontrollerat under psykiskt påfrestande situationer krävs. Exekutiva förmågor krävs då arbetsuppgifterna löses självständigt och då arbetet ofta är händelsestyrt. Förmåga att ta egna initiativ och fatta beslut inom det egna ansvarsområdet är av vikt.

Högre analytiskt och/ eller strategiskt tänkande är inte av vikt inte heller numerisk förmåga.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten.

Då arbetsuppgifterna till stor del handlar om omvårdnad och omhändertagande av andra människor, är god syn och hörsel en förutsättning.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten till måttlig.

Finmotorisk förmåga är av betydande vikt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. En del arbetsuppgifter är av sjukvårdande karaktär och kräver god stabilitet i hand och arm samt förmåga att snabbt och med precision använda fingrar, händer och armar samtidigt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen är till stor del av fysisk karaktär. Statisk styrka och fysisk uthållighet är viktiga faktorer. Förmåga att stå, gå, böja och vrida sig är väsentlig för arbetsuppgifterna. Arbetsuppgifterna kräver även förmåga till tunga lyft.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmiddel

Inom yrkesgruppen finns en variation på inriktning, främst då avseende inom vilken typ av patientgrupp arbetet utförs. Arbetet inom vissa patientgrupper kan vara mycket psykiskt påfrestande och kräver stor psykisk uthållighet, medan detta krav kan vara mycket mindre i andra grupper.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.31 Socialförsäkringstjänstemän, socialsekreterare, arbetsförmedlare m.fl.⁴⁵

Handläggare inom socialförsäkringssystemet eller ärenden avseende socialbidrag.

Fattar beslut, planerar och initierar insatser.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1- 2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 1.</i> Arbetet kräver betydande analysförmåga, förmåga att förstå och hantera information samt att lösa problem. <i>Exekutiv funktion: 1.</i> Arbete inom yrkesgruppen kräver bl.a. förmåga att planera och genomföra uppgifter samt fatta beslut. <i>Affektiv och social funktion: 1.</i> Människor i de här yrkena befinner sig i nära kontakt med andra utanför den egna organisation, inte sällan i konfliktfyllda <i>Psykisk uthållighet: 1-2.</i> Yrkena förutsätter en hög nivå av uthållighet och stresstolerans</p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. <i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2-3 <i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. Att kunna använda hand och fingrar med visst mått av stadga och precision är av vikt (2). Toleransen mot besvär/begränsningar gällande balans/koordination är större (3).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>3-4 <i>Stor till mycket stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1), måttlig (2) eller stor begränsning (3) och <i>i enskilda fall</i> vid mycket stor (4) begränsning. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 3-4.</i> <i>Fysisk uthållighet: 3-4.</i></p>

⁴⁵ Följande yrken bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen; arbetsvägledare, kuratorer, behandlingsassistenter m.fl. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 65 000 anställda.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariennr
088713-2010-FPS

**Kravbeskrivning – Socialförsäkringstjänstemän, socialsekreterare,
arbetsförmedlare m.fl.**

Generell kravkarakteristik

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner är liten.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig till stor.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är stor till mycket stor.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.32 Städare ⁴⁶

Städare och rengör hotell, kontor, affärer, skolor, restauranger, fordon m.m.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>3</p> <p><i>Stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning.</p> <p>De mentala krav som ställs handlar i första hand om att förmå förstå och utbyta information, samt att förmå utföra arbetet med noggrannhet och följsamhet visavi omgivning och förutsättningar. Graden av interaktion med andra människor varierar dock stort mellan olika arbeten och förutsättningarna för individuell anpassning härvidlag är goda.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 3.</i> <i>Exekutiv funktion: 2.</i> <i>Affektiv och social funktion: 3.</i> <i>Psykisk uthållighet: 3.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>2-3</p> <p><i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning.</p> <p>Toleransen gäller framförallt hörsel- och talförmåga. Att kunna se (vid behov med glasögon) på kort och medellångt avstånd är dock viktigt.</p> <p><i>Syn: 1.</i> <i>Tal: 2-3.</i> <i>Hörsel: 2-3.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2</p> <p><i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Förmåga till på finmotorisk kvalitet (2) och kroppsordination(1-2) är av vikt men tolerans för vissa besvär/begränsningar finns.</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>1-2</p> <p><i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 1.</i> <i>Fysisk uthållighet: 1-2.</i></p>

⁴⁶ Samhall 2010, Sammanställning av arbetskravbedömning, standardbedömning arbetsuppgifter Städare. Yrkesgruppens krav är kalibrerade med Samhalls arbetskravbedömning för Städare. Yrkesgruppen omfattar sammanlagt ca 66 100 anställda.

Kravbeskrivning – Städare**Generell kravkaraktäristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är stor.**

De krav på psykisk funktion som ställs inom yrkesgruppen handlar i första hand om förmåga att förstå och utbyta information, samt förmåga att utföra arbetet med noggrannhet och följsamhet visavi omgivning och förutsättningar. Detta innefattar grundläggande krav på förmågan att kunna förstå och tillämpa metoder, instruktioner eller riktlinjer i syfte att utföra specifika arbetsuppgifter korrekt och för att kunna hantera olika arbetshjälpmiddel (allt ifrån olika maskiner till enkla verktyg) på ett riktigt sätt. Likaså ställs grundläggande krav på förmågan att, bland en begränsad uppsättning, välja den mest adekvata metoden, för att på bästa sätt lösa ett mycket begränsat spektra av valsituationer som kan uppstå. (Det kan exempelvis handla om att golva av olika material kräver olika rengöringsmedel och olika hjälpmedel). Det ställs normalt inte krav på förmåga till kreativt tänkande i form av att hitta tänkbara lösningar på problem som inte är direkt kopplade till utförandet av de fortlöpande arbetsuppgifterna - dock krävs en förmåga att kunna förmedla (i tal eller skrift) sådana identifierade problem.

Arbetsuppgifterna är i allmänhet repetitiva och endimensionella, d.v.s. de ska utföras på samma sätt varje dag, under samma förutsättningar och oftast utan påverkan av andra faktorer som måste beaktas. Arbetsuppgifterna är i sig av en sådan karaktär att de kan utföras utan förmåga till högre kognitiva förmågor som exempelvis förmåga till abstrakt tänkande, mental flexibilitet och exekutiv förmåga. Detta innebär att yrkesgruppen innefattar en stor tolerans mot besvär gällande bl.a. koncentrationsförmåga och initiativförmåga. Likaså minnesstörningar och besvär avseende matematisk förmåga eller förmåga att hantera större mängder av information. Bland de krav på mental förmåga som kan förekomma är att arbetet kan behöva utföras under tidspress.

Arbetet inom yrkesgruppen utförs i huvudsak ensamt och med en låg grad av interaktion med andra människor vilket innebär att det finns betydande tolerans mot exempelvis social oförmåga. Yrkena i gruppen ställer dock vissa krav på förmågan att interagera med andra människor. Det handlar främst om förmåga att på ett följsamt sätt anpassa utförandet av arbetsuppgifterna i relation till andra personers behov, handlingar eller uppträdande. I detta sammanhang krävs också en grundläggande social perception i form av medvetenhet och förståelse för andras handlingar. Graden av interaktion med andra människor varierar stort mellan olika specifika arbeten inom yrkesgruppen och förutsättningarna för individuell anpassning härvidlag är goda.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är måttlig till stor.

Att kunna se på nära och medellångt håll (vid behov med glasögon) är av stor vikt. Förmåga att kunna tala klart och tydligt samt att kunna höra och förstå andra pratar är också viktigt men begränsningar kan lättare kompenseras genom att exempelvis information byts på annat sätt än verbalt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig.

Finmotorisk förmåga är viktig, framförallt förmågan att med rimlig precision kunna använda armar och händer för att använda olika maskiner eller enkla arbetsredskap. Arbetsuppgifterna kräver en psykomotorisk förmåga som innefattar att vara förmögen att gripa, trycka, flytta, bära eller installera olika föremål. Yrkesgruppen innebär dock en stor tolerans mot förmågan att med snabbhet kunna använda händer och armar. Den finmotoriska förmågan och koordinationsförmågan är av vikt men inte snabbheten i utförandet. Arbetsuppgifterna kräver viss förmåga att kunna koordinera rörelser av två eller flera extremiteter samt hela kroppen under rörelse.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

För att kunna utföra arbetsuppgifterna är det viktigt med statisk och dynamisk muskelstyrka för att upprepat kunna använda, lyfta, dra, putta eller bära föremål som är av icke obetydlig vikt. I detta sammanhang är framförallt muskelstyrka i mage, rygg och skuldror viktig. Arbetsuppgifterna utförs i allt väsentligt stående, framåtböjd eller gåendes varför toleransen mot besvär gällande att gå, stå eller att bibehålla kroppsställning i olika positioner är mycket begränsad. Yrkesgruppen innebär även en låg tolerans mot hinder att använda armar och överkropp på olika sätt.

Explosiv styrka och förmågan att snabbt och upprepat kunna böja, vrida eller sträcka sig med kroppen, armar och/eller ben är av mindre betydelse. Dock kräver arbetsuppgifterna fysisk uthållighet i dessa moment då de måste kunna utföras upprepat över tid.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Arbetet utförs i många olika miljöer och i många olika organisatoriska sammanhang. Allt ifrån fåmansföretag som städar i människors hem till stora företag som städar i komplexa och ytmässigt mycket omfattande offentliga miljöer. Detta betyder att det finns en variation som kan erbjuda förutsättningar till anpassning av begränsningar av framförallt mentala förmågor. Det betyder också att inom yrkesgruppen finns specifika arbetsuppgifter där kraven på fysisk förmåga är något mindre uttalad än vad som gäller generellt. Möjligheten till anpassning varierar dock betydligt mellan olika arbetsgivare. Inriktningar som kontors- respektive skolstädning innefattar en större tolerans mot besvär att lyfta och bära än övriga inriktning inom yrkesgruppen.

Arbets hjälpmedel torde i första hand kunna kompensera för begränsad finmotorik. Inriktningar inom yrkesgruppen som butiksstädning, byggstädning, kontorsstädning, lagerstädning, skolstädning eller trappstädning ställer lägre krav på finmotorisk förmåga. Dessa inriktningar medger med andra ord en större tolerans mot besvär inom den förmågekategori.

Butiksstädning, kontorsstädning och skolstädning är exempel på inriktningar som innebär en större tolerans mot nedsatt hörsel än många andra inriktningar inom yrkesgruppen.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariennr
088713-2010-FPS

3.33 Systemerare och programmerare⁴⁷

Planerar, utvecklar, utvärderar, underhåller och dokumenterar datorbaserade system för information, kommunikation, bearbetning, processkontroll, produktion m.m., utvecklar datorbaserade arbetsmetoder; utvecklar, testar och underhåller programspråk och programvaror; utformar och förvaltar databaser.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner</p> <p>Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2</p> <p><i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Tolerans mot besvär finns främst gällande affektiv och social funktion då en relativt stor del av arbetsuppgifterna kan lösas genom ensamarbete. Arbete inom yrkesgruppen är inte beroende och uppbyggt utifrån en kontext som, över tid och i allmänhet, kräver etablering och upprätthållande av mer sammansatta relationer. Vissa inriktningar inom yrkesgruppen innebär en större tolerans mot besvär gällande exekutiv förmåga som att självständigt planera, prioritera och fatta beslut.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 1.</i> <i>Exekutiv funktion: 1.</i> <i>Affektiv och social funktion: 2.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner</p> <p>Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1-2</p> <p><i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p><i>Syn: 1.</i> <i>Hörsel: 2.</i> <i>Tal: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet</p> <p>Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2-3</p> <p><i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning.</p> <p>Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga och stabilitet i hand/arm (2), i övrigt finns det en stor tolerans mot besvär (3).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner</p> <p>Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötbarhet.</p>	<p>3-4</p> <p><i>Stor till mycket stor/total tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0), lätt (1), måttlig (2) eller stor (3) begränsning och <i>i enskilda fall</i> vid mycket stor/total (4) begränsning. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov.</p> <p><i>Fysisk styrka och rörlighet: 3-4.</i> <i>Fysisk uthållighet: 3-4.</i></p>

⁴⁷ Följande yrken bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen Systemerare och programmerare; Övriga dataspecialister. Yrkesgruppen omfattar sammanlagt ca 91 750 anställda.

Kravbeskrivning - Systemerare och programmerare**Generell kravkarakteristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.**

Förmåga att kunna lyssna, tolka och förstå muntlig och skriftlig information är viktig. Det är på motsvarande sätt viktigt att kunna kommunicera muntlig och skriftlig information.

Förmåga till logiskt tänkande är viktigt, bl.a. att kunna hitta lösningar på problem genom att tillämpa kunskap systematiskt eller identifiera och sätta samman olika informationsfragment för att kunna dra slutsatser. Matematisk- och numerisk förmåga liksom förmåga att kunna förstå när något är fel eller när potentiella fel kan uppstå. Kopplat till detta krävs även förmåga att snabbt kunna jämföra likheter och olikheter i material som t.ex. kan omfatta bokstäver, siffror eller mönster.

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen kräver noggrannhet och förmåga att kunna utföra samma arbetsmoment om och om igen. Detta förutsätter förmåga att över tid kunna koncentrera sig på en eller flera uppgifter utan att bli distraherad. Arbete inom yrkesgruppen kräver även förmåga och vilja att kunna ta ansvar och initiativ, mental flexibilitet och uthållighet samt förmåga att kunna arbeta effektivt och metodiskt i stressade situationer. Arbete inom yrkesgruppen är dock avgränsat såtillvida att friheten att fatta egna beslut är begränsad.

Även om arbetsuppgifter inom yrkesgruppen ibland utförs i samverkan med andra eller i grupp är detta inte ett dominerande inslag utan en relativt stor del av arbetsuppgifterna utförs genom ensamarbete.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten till måttlig.

Den absoluta majoriteten av arbetsuppgifterna utförs genom datorarbete vilket kräver god syn på framförallt korta avstånd. Detta inbegriper t.ex. läsning och tydning av detaljer på korta avstånd på en datorskärm, en blankett eller övriga dokument. Att kunna se, höra och själv uttrycka sig tydligt i tal är viktigt men då ensamarbete är ett relativt stort inslag i arbetet finns en tolerans mot besvär kring dessa förmågor.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig till stor.

Viss finmotorisk förmåga och stabilitet i arm/hand krävs för att kunna hantera exempelvis ett tangentbord, en datormus eller penna i ett normalt tempo. Arbetsuppgifterna ställer dock inte krav på förmåga att med högt tempo eller exakt precision använda olika former av redskap och inte heller att kunna samordna rörelser i extremiteter eller att kunna röra sig snabbt på olika sätt. Reaktionsförmåga, koordinations- och balansförmåga är inte heller av vikt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är stor till mycket stor.

Vare sig statisk, dynamisk eller explosiv fysisk förmåga är viktigt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. Inte heller förmågan att gå eller förflytta sig snabbt. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov. Det krävs även en basal förmåga att sittandes eller ståendes kunna sträcka ut respektive vrida överkropp och armar.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Arbete inom yrkesgruppen utförs i olika sammanhang och miljöer. Detta betyder att vissa begränsningar avseende exekutiv förmåga respektive affektiv- och social funktion kan kompenseras av val av arbetsgivare och val av specifik inriktning på arbete.

Även om kommunikation med andra är ett inslag i de flesta sammanhang där yrkesgruppen finns kan flera arbetsuppgifter lösas självständigt varför begränsningar gällande hörsel och tal eventuellt kan kompenseras med val av arbetsmetoder.

Likaså kan begränsningar av vissa förmågor relaterade till balans, koordination, finmotorik och psykomotoriskt tempo kompenseras med olika former av hjälpmedel.

Fysiska besvär kan i allt väsentligt kompenseras på de flesta arbetsplatser inom yrkesgruppen. Möjlighet att arbeta omväxlande sittande/stående kan möjliggöra arbete trots besvär att sitta, stå eller bibehålla en viss kroppsställning under längre perioder.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariennr
088713-2010-FPS

3.34 Telefonister⁴⁸

Tar emot och kopplar telefonsamtal, ger upplysningar, tar emot meddelanden och lämnar besked; sköter växel, hänvisnings- och personsökningssystem.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. <i>Kognitiv funktion: 1-2.</i> Att kunna förstå och dra slutsatser av muntlig information samt att själv muntligt kunna förmedla korrekt och lämplig information i olika situationer är mycket viktigt. <i>Exekutiv funktion: 2-3.</i> Arbete inom yrkesgruppen kräver inte någon högre grad av egen planering eller egna initiativ och beslut. <i>Affektiv och social funktion: 1.</i> Kontakt och kommunikation med andra människor är det mest dominerande inslaget i arbete inom yrkesgruppen. Det finns dock tolerans mot besvär/begränsning i förmågan att skapa och upprätthålla djupa och långsiktiga relationer. <i>Psykisk uthållighet: 1.</i> Arbete inom yrkesgruppen kräver, över tid, förmåga att kunna fokusera och att hantera stress på ett lugnt och effektivt sätt.</p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>0-1 <i>Obefintlig till liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Att kunna uttrycka sig klart och tydligt samt att vara förmögen att utan besvär höra andras tal är mycket viktigt, (0). Att kunna se på när håll är också viktigt, toleransen mot besvär/begränsningar gällande syn är sammantaget liten (1).</p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbete inom yrkesgruppen innefattar frekvent användande av händerna (1-2). Toleransen mot begränsningar/besvär gällande förmåga att samordna användning av olika kroppsdelar är stor (2-3).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>3-4 <i>Stor till mycket stor/total tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0), lätt (1), måttlig (2) eller stor (3) begränsning och <i>i enskilda fall</i> vid mycket stor/total (4) begränsning. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 3-4.</i> <i>Fysisk uthållighet: 3-4.</i></p>

⁴⁸ Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 12 100 anställda.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS**Kravbeskrivning – Telefonister****Generell kravkarakteristik**

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner är obefintlig till liten.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är stor till mycket stor.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.35 Undersköterskor och vårdbiträden⁴⁹

Biträder läkare och sjuksköterskor vid undersökning behandling och operation av patienter; deltar i den dagliga omvårdnaden av patienter; bäddar tar prover, lägger om sår, tränar, serverar mat, städar och hjälper till med personlig hygien. Sjukhus, äldreboende, hemtjänsten. Ger omvårdnad och social service till barn, äldre och funktionshindrade i deras vardagsliv; gör inköp; lagar och serverar mat, städar och hjälper till med personlig hygien; ger stimulans och stöd till olika aktiviteter och kontakter med omvärlden.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Arbete inom yrkesgruppen är i grunden socialt och bygger på kommunikation och på att hantera varierande krav i relation till andra människor. Tolerans för besvär finns gällande exekutiv förmåga men i första hand gällande kognitiv förmåga, främst i arbete som vårdbiträde.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 2.</i> <i>Exekutiv funktion: 1-2.</i> <i>Affektiv och social funktion: 1.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Att kunna se (vid behov med glasögon) på framför allt kort och medellångt avstånd är viktigt. Det samma gäller tal och hörsel. <i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Förmåga till på finmotorisk kvalitet (1) och kroppsordination(1-2) är av vikt men tolerans finns för vissa besvär/begränsningar.</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötbarhet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Arbetet ställer stora krav på rörlighet, statisk styrka, och uthållighet. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 1.</i> <i>Fysisk uthållighet: 1-2.</i></p>

⁴⁹ Följande yrken bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen Undersköterskor och vårdbiträden; Tandsköterskor, Övrig vård- och omsorgspersonal. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 329 700 anställda.

Kravbeskrivning - Undersköterskor, vårdbiträden**Generell kravkaraktersistik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är måttlig.**

Arbete inom yrkesgruppen är i grunden socialt och bygger på förmåga att kunna kommunicera på ett adekvat sätt och på förmåga att hantera varierande krav i relation till andra människor. Detta innebär att tolerans mot begränsningar vad gäller förmågor relaterade till affektiv och social funktion är små. Oavsett vilken av de aktuella miljöer - sjukhus, vårdcentraler, äldreboende, hemtjänst – som arbetet utförs i är omfattningen och intensiteten i relationer till andra människor stor.

Kraven på psykisk uthållighet är också betydande. Toleransen mot dippar gällande uppmärksamhet och förmåga till att aktivt utföra arbetsuppgifterna är förhållandevis liten mot bakgrund av arbetets natur och det ansvar för människor som medföljer.

Den tolerans mot begränsningar som finns gäller i första hand kognitiv och exekutiv förmåga.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten.

Arbetsuppgifterna kräver förmåga till kommunikation. Detta innebär bl.a. att tal och hörsel är viktiga funktioner. Att kunna se på framför allt kort och medellångt avstånd är också viktigt. Arbetsuppgifterna inom vissa av yrkesgruppens inriktningar kräver även förmåga att uppfatta olika signaler och information via instrument, skärmar och annan teknisk utrustning såväl visuellt som audiellt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten till måttlig.

Finmotorisk förmåga är av betydande vikt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. En del arbetsuppgifter utförs med instrument och kräver god stabilitet i hand och arm samt förmåga att snabbt och med precision använda fingrar, händer och armar samtidigt. Det finns dock inriktningar inom yrkesgruppen som innebär en större tolerans mot besvär gällande finmotorisk förmåga, exempelvis arbete inom äldreboende och hemtjänst. Arbeten i hemtjänsten förutsätter dock bilkörning och den förmåga till koordination av kroppsdelar som detta innebär.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten till måttlig.

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen präglas till stor del av fysiskt arbete. Statisk styrka och fysisk uthållighet är väsentliga faktorer. En stor del av en arbetsdag används till att stå, gå, böja och vrida sig. Normalt har explosiv styrka mindre betydelse. Arbetsmomenten påminner i stor utsträckning om de som ingår i vardagliga aktiviteter – bäddning, matlagning etc. - men sker upprepat och under längre sammanhängande tid. Toleransen mot begränsningar är liten till måttlig och varierar med aktuell miljö. Tempo, intensitet och innehåll varierar exempelvis mellan arbete i sjukhus, äldreboende, och hemtjänsten.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Det finns en variation av arbetsuppgifter och inriktningar inom denna yrkesgrupp, arbete på sjukhus, vårdcentral, arbete inom hemtjänst eller på äldreboende. Denna variation innebär olika arbetsorganisation och förutsättningar, typ av kontakt med människor, struktur på kontext som arbetet utförs inom och nivå på stress. Arbete som vårdbiträde inom yrkesgruppen innebär i allmänhet att man inte utför arbetsuppgifter som exempelvis kvalificerad sårvård, kateterspolning eller insulininjektioner. Detta till skillnad från undersköterska. Mot bakgrund av detta finns det en varierande tolerans mot kognitiva besvär inom yrkesgruppen. Även med måttliga besvär gällande förmågor relaterade till psykisk funktion bör arbete som vårdbiträde kunna utföras.

När det gäller förmågor relaterade till fysiska funktioner kan toleransen mot besvär inom denna kategori öka genom avlastning i form av olika hjälpmedel, lyftar etc.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.36 Universitets- och högskolelärare⁵⁰

Undervisar på högskolenivå; planerar kurser och fastställer kursinnehåll; handleder och examinerar studenter och forskare.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning.</p> <p>Viss tolerans mot besvär finns, främst gällande affektiv och social funktion.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 1.</i> <i>Exekutiv funktion: 1.</i> <i>Affektiv och social funktion: 1-2.</i> <i>Psykisk uthållighet: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. <i>Syn: 1.</i> <i>Hörsel: 1-2.</i> <i>Tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2-3 <i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. Arbete inom yrkesgruppen utförs i huvudsak utan arbetsmoment som ställer krav på balans, koordination (3). Viss finmotorisk kvalitet, precision och stabilitet, krävs dock i arm/hand (2).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>3-4 <i>Stor till mycket stor/total tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0), lätt (1), måttlig (2) eller stor (3) begränsning och <i>i enskilda fall</i> vid mycket stor/total (4) begränsning. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 3-4.</i> <i>Fysisk uthållighet: 3-4.</i></p>

⁵⁰ Yrkesgruppen omfattar sammanlagt ca 31 800 anställda.

Kravbeskrivning - Universitets- och högskolelärare**Generell kravkaraktäristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är liten till måttlig.**

Arbete inom yrkesgruppen innebär relativt ofta att föra diskussioner med och ha kontakt med andra människor och att tala inför grupp. Förmåga att muntligt och skriftligt kunna kommunicera information samt förklara och tolka information så att andra förstår är mycket viktigt. Det är på motsvarande sätt viktigt att kunna förstå och tolka muntlig och skriftlig information. Funktioner som abstrakt och logiskt tänkande och förmåga att kunna kategorisera och organisera kunskap är nödvändiga.

Arbetet utförs i en kontext som lämnar stort utrymme för egna beslut. Beslut som påverkar andra måste relativt ofta fattas och arbetet sker ofta med krav på leverans inom en specifik tid. Att aktivt hitta olika lösningar på problem eller frågor, att besluta sig för en lösning och att sedan genomföra mångfaldiga och komplicerade uppgifter är viktiga förmågor. Detta innefattar även uppgifter som kräver ansvarstagande och genererar stress och oro.

Arbetet innebär en omfattande kontakt med andra människor och ibland krävs samarbete i grupp men lika ofta utförs arbetsuppgifter ensamt. Arbetet kräver viss förmåga att skapa och bibehålla relationer med andra människor samt att kunna handla enligt sociala regler och konventioner.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten till måttlig.

Att tala klart så att andra förstår, att kunna höra och förstå vad andra säger är viktiga förmågor då en stor del av arbetet kräver kontakt och kommunikation med andra människor. Arbetsuppgifternas karaktär och tjänsten inriktning, t.ex. andelen undervisning, kan dock innebära att toleransen mot besvär gällande sensoriska funktioner kan variera. Att kunna se och läsa på korta avstånd, t. ex på en datorskärm eller i en bok, är viktigt.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig till stor.

Arbete inom yrkesgruppen utförs i huvudsak sittandes och utan arbetsmoment som ställer krav på balans, koordination av olika extremiteter eller finmotoriskt arbete som måste utföras med precision i ett visst tempo. Användande av dator och tangentbord är vanligt förekommande inslag i arbetet vilket kräver viss basal finmotorisk förmåga och stabilitet i händer och fingrar.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är stor till mycket stor.

Vare sig statisk, dynamisk eller explosiv fysisk förmåga är viktigt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. Inte heller förmågan att gå eller förflytta sig snabbt. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov. Det krävs även en basal förmåga att sittandes eller ståendes kunna sträcka ut respektive vrida överkropp och armar.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Arbete inom yrkesgruppen utförs i många olika sammanhang och miljöer. Arbetsuppgifternas karaktär och tjänsten inriktning, t.ex. andelen undervisning, kan medföra att toleransen mot besvär gällande sensoriska funktioner kan variera. Begränsningar av vissa psykomotoriska förmågor kan kompenseras med olika former av hjälpmedel.

Fysiska besvär kan i allt väsentligt kompenseras på de flesta arbetsplatser inom yrkesgruppen. Möjlighet att arbete omväxlande sittande/stående kan möjliggöra arbete trots besvär att sitta, stå eller bibehålla en viss kroppsställning under längre perioder.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariernr
088713-2010-FPS

3.37 Verkställande direktörer, verkschefer m.fl.⁵¹

Planerar, leder och samordnar verksamheten i stora och medelstora företag, affärsverk, sjukhus, universitet m.m. efter riktlinjer fastställda av en styrelse; formulerar och beslutar om mål och policy; fattar beslut om arbetsorganisation och större investeringar; representerar företaget i dess förehavande med andra företag, organisationer och myndigheter; redovisar resultat och rapporterar till styrelsen.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>0-1 <i>Obefintlig till liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning.</p> <p><i>Kognitiv funktion: 0- 1.</i> Centralt inom yrkesgruppen är förmåga att processa och förmedla information. Uppgifterna ställer mycket höga krav på analytisk förmåga och problemlösning. <i>Exekutiv funktion: 0- 1.</i> Initiativförmåga och ledarskap är själva kärnan för arbete inom yrkesgruppen. <i>Affektiv och social funktion: 1.</i> Kommunikation och interaktion med andra är en konstant och betydelsefull del av arbetet inom yrkesgruppen. <i>Psykisk uthållighet: 0-1</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. <i>Syn, hörsel, tal: 1.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2-3 <i>Stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. <i>Balans och koordination: 3.</i> <i>Finmotorisk kvalitet: 2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>3-4 <i>Stor till mycket stor/total tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen (0), lätt (1), måttlig (2) eller stor (3) begränsning och <i>i enskilda fall</i> vid mycket stor/total (4) begränsning. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 3-4.</i> <i>Fysisk uthållighet: 3-4.</i></p>

⁵¹ Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 21 100 anställda.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diarienum
088713-2010-FPS**Kravbeskrivning – Verkställande direktörer, verkschefer m.fl.****Generell kravkarakteristik**

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är obefintlig till liten.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner är liten.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig till stor.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är stor till mycket stor.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariennr
088713-2010-FPS

3.38 Övriga byggnads- och anläggningsarbetare m.fl.⁵²

Bygger, underhåller, reparerar och river byggnadsstommar och anläggningar; murar; armerar och gjuter betongkonstruktioner; monterar byggnadsställningar; lägger ner rör i marken till vatten- och avloppsledning; lägger asfalt, betong, stenplattor m.m. på gång- och vägbanor; utför andra byggnads och anläggningsarbeten.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>2 <i>Måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. <i>Kognitiv funktion: 2.</i> Kräver förmåga att förstå och dra slutsatser av framförallt muntlig men även skriftlig information. Tolerans finns mot begränsningar avseende förmåga att exempelvis förstå och dra slutsatser utifrån komplex information. Yrkesgruppen ställer inte krav på analytiskt, strategiskt tänkande heller inte på högre minnesfunktioner. <i>Exekutiv funktion: 2.</i> Utifrån given och tolkad information sätta igång arbetsmoment och utföra uppgifter av varierande komplexitetsgrad, men inom tydliga ramar. <i>Affektiv och social funktion: 2.</i> Arbetsuppgifterna utförs till största delen självständigt, men i arbetslag där man är beroende av andras insatser. <i>Psykisk uthållighet: 1.</i> Arbetsuppgifterna ställer krav på en jämn koncentrationsförmåga med anledning av arbetet ofta utförs i potentiellt farliga miljöer.</p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Syn, hörsel, tal: 1.</p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. Arbetsuppgifterna ställer höga krav på fingerfärdighet, stadighet i hand och arm samt förmåga att koordinera olika kroppsdelar med precision (1).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>1 <i>Liten tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning. <i>Fysisk styrka och rörlighet: 1</i> Arbetsuppgifterna kräver förmåga att lyfta, bära, dra och knuffa tunga och otympliga föremål. Krävs även stabilitet och styrka i bål. <i>Fysisk uthållighet: 1</i> Arbetsuppgifterna utgörs av fysisk aktivitet, många moment är statiska och genomförs genom rörelser som kräver förmåga att böja sig, vrida sig och sträcka sig.</p>

⁵² Följande yrken bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen; murare m.fl., betongarbetare, renhållnings- och återvinningsarbetare, grovarbetare inom bygg och anläggning. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 62 900 anställda.

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariennr
088713-2010-FPS**Kravbeskrivning – Övriga byggnads- och anläggningsarbetare m.fl.****Generell kravkarakteristik**

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är måttlig.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner är liten.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är liten.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är liten.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

HK (4100)

Datum
2011-10-11Diariennr
088713-2010-FPS

3.39 Övrig kontorspersonal, kontorssekreterare⁵³

Skriver protokoll, brev, tabeller, fakturor och andra dokument på dator; svarar för personal-, elev- och kursregistrering; tar emot, granskar och kompletterar order eller statistikunderlag; gör beställningar och bevakar leveranser; sköter garanti- och reklamationsärenden. Skriver ut, registrerar, ordnar, och förvarar dokument och handlingar; ger, tar emot och förmedlar information med hjälp av telefon, fax och dator; tar fram journaler och andra handlingar för besök och sammanträden; beställer resor och hotell.

<p>Förmågor relaterade till psykiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Kognitiv funktion – förstå, dra slutsatser av, och använda olika typer av information. Bl.a. uppmärksamhets- och minnesfunktioner, högre kognitiva funktioner och att lära och tillämpa kunskap.</p> <p>Exekutiv funktion – initiativförmåga, fatta beslut och genomföra handlingar. Bl.a. att lösa problem, företa mångfaldiga uppgifter, hantera nya och varierande förutsättningar och krav.</p> <p>Affektiv och social funktion – hantering och kontroll av känslor, drifter och de affektiva delarna av tänkandet. Bl.a. att skapa och upprätthålla sociala kontakter och relationer.</p> <p>Psykisk uthållighet – att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Mot bakgrund av arbetsuppgifternas relativt strukturerade och repetitiva natur samt karaktären på kraven gällande exekutiv förmåga finns det en måttlig tolerans. Det finns dock i första hand en tolerans mot besvär gällande kognitiv funktion. De krav som ställs handlar främst om förmåga att hantera mellanmänniska relationer, mental flexibilitet och förmåga att hantera och kategorisera information. <i>Kognitiv funktion: 1-2.</i> <i>Exekutiv funktion: 2.</i> <i>Affektiv och social funktion: 1.</i> <i>Psykisk uthållighet: 2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Syn-, hörsel- och tal – att kunna se, höra och tala, d.v.s. förutsättningar för kommunikation.</p>	<p>1-2 <i>Liten till måttlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0) eller lätt (1) begränsning och <i>i många fall</i> vid måttlig (2) begränsning. Den låga toleransen har sin bakgrund i arbetsuppgifternas höga krav på förmåga att läsa och tyda information på korta avstånd. <i>Syn: 1.</i> <i>Hörsel: 1-2.</i> <i>Tal: 1-2.</i></p>
<p>Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – balans, precision och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar.</p>	<p>2-3 <i>Måttlig till stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga och stabilitet i hand/arm (2), i övrigt finns det en stor tolerans mot besvär (3).</p>
<p>Förmågor relaterade till fysiska funktioner Innefattar aktiviteter relaterade till:</p> <p>Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå, stå stilla, böja sig, gå ner på knä, sträcka sig, lyfta och bära föremål.</p> <p>Fysisk uthållighet – funktioner relaterade till tolerans för fysisk belastning; muskulär uthållighet, uttrötthet.</p>	<p>3 <i>Stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ingen/obetydlig (0), lätt (1) eller måttlig (2) begränsning och <i>i vissa fall</i> vid stor (3) begränsning. Muskelstyrka är inte viktigt (3) för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. Inte heller förmågan att gå eller förflytta sig snabbt (3). <i>Fysisk styrka och rörlighet: 3.</i> <i>Fysisk uthållighet: 3.</i></p>

⁵³ Samhall 2010, Sammanställning av arbetskravbedömning, standardbedömning arbetsuppgifter Kontorsarbete. Yrkesgruppens krav är kalibrerade med Samhalls arbetskravbedömning för Kontorsarbete. Yrkesgruppen omfattar sammantaget ca 113 300 anställda.

Kravbeskrivning - Övrig kontorspersonal, kontorssekreterare**Generell kravkaraktäristik****Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner är måttlig.**

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen kräver förmåga att förstå sammansatta muntliga och skriftliga resonemang samt förmåga att uttrycka mer än grundläggande sammanhang i tal och skrift. Arbetet sker normalt i kontorsmiljö med frekvent kontakt med andra människor vilket förutsätter förmåga att hantera mellanmänskliga relationer. Krav ställs på viss mental flexibilitet och förmåga till anpassning utifrån andra personers handlingar eller viljeyttringar.

Arbetsuppgifterna ställer även krav på att kunna hantera och kategorisera numerisk- och andra typer av information. Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen ställer krav på viss deduktiv förmåga, d.v.s. förmågan att kunna lösa problem och situationer på ett rimligt sätt genom att tillämpa generella metoder och samtidigt förhålla sig till givna utgångspunkter och ramar.

Arbetsuppgifterna utförs ofta under en viss tidspress och med förväntningar på leverans vilket kräver viss förmåga att hantera stress. Det är dock ofta samma typ av arbetsuppgifter som är ständigt återkommande vilket innebär att kraven är någorlunda konstanta och likformiga. Arbetet är i huvudsak strukturerat d.v.s. arbetsuppgifter, prioriteringar och mål är i allt väsentligt givna och inte något individen kontinuerligt måste ta ställning till eller själv formulera. Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen innebär inte heller att individen i någon större utsträckning måste kunna fatta beslut som påverkar andra människor eller företaget/organisationen. Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen kräver i allmänhet inte ett betydande ansvarstagande.

Yrkesgruppen kräver inte högre kognitiva funktioner i form av exempelvis problemlösning på en analytisk och/eller abstrakt nivå.

Även om arbete inom yrkesgruppen är relativt strukturerat och repetitivt krävs viss exekutiv förmåga i form av initiativtagande, noggrannhet och mental flexibilitet. Tolerans finns främst gällande uppmärksamhets- och minnesfunktioner, förmåga till analytiskt- samt matematiskt tänkande.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till sensoriska funktioner samt röst och tal funktioner är liten till måttlig.

Den absoluta majoriteten av arbetsuppgifterna inbegriper läsning och tydning av detaljer på korta avstånd t.ex. på en datorskärm, en blankett eller övriga dokument. Likaså är kommunikation med andra människor ett betydande inslag i arbetet varför det är viktigt att vara förmögen att tala klart så att andra förstår samt att kunna höra vad andra säger.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig till stor.

Arbetets karaktär och den miljö det utförs i gör det möjligt att utföra de flesta arbetsuppgifter trots betydande begränsningar. Arbetsuppgifterna ställer inte krav på förmåga att med precision använda olika former av redskap och inte heller att kunna samordna rörelser i extremiteter eller att kunna röra sig snabbt på olika sätt. Reaktionsförmåga samt koordinations- och balansförmåga är inte heller av vikt. Viss finmotorisk förmåga och stabilitet i arm/hand krävs dock för att kunna hantera exempelvis ett tangentbord eller penna.

Toleransen mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner är stor.

Arbetets karaktär och den miljö det utförs i gör det möjligt att utföra de flesta arbetsuppgifter trots betydande begränsningar. Vare sig statisk, dynamisk eller explosiv muskelstyrka är viktigt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. Inte heller förmågan att gå eller förflytta sig snabbt. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. I normalfallet kan arbete inom yrkesgruppen utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter behov. Det krävs även en basal förmåga att sittandes eller ståendes kunna sträcka ut respektive vråda överkropp och armar.

Möjligheter till anpassning och betydelse av arbetshjälpmedel

Arbete inom yrkesgruppen utförs i många olika sammanhang och miljöer. Detta betyder att vissa begränsningar avseende mental förmåga kan kompenseras av val av arbetsgivare och val av specifik inriktning på arbete.

Även om kommunikation med andra är ett frekvent inslag i de flesta sammanhang där yrkesgruppen finns kan flera arbetsuppgifter inom lösas självständigt varför begränsningar gällande hörsel och tal eventuellt kan kompenseras med val av arbetsmetoder. Likaså kan begränsningar av vissa psykomotoriska förmågor kompenseras med olika former av hjälpmedel. Begränsningar i fysisk förmåga kan på olika sätt kompenseras genom val av arbetsgivare, val av inriktning, val av arbetsmetod, val av arbetsställning eller genom olika former av hjälpmedel.